

2

1e jaargang nr. 2 apr-mei-jun 2003

natuurpunt

Meander

driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt regio Schelde-Leie en Zwalmvallei

v.u.: A. Benoot-Y. Moerman Gampelaerreedreef 67 9800 Deinze tel.: 09 386 38 95

Natuur tussen Leie Schelde en Zwalm

MEANDER

is het regionale contactblad voor de leden van de Natuurpuntafdelingen Schelde-Leie, Scheldevallei, Vlaamse Ardennen, Ronse en Zwalmvallei en voor de verschillende werkgroepen. Iedereen is welkom op onze activiteiten, ook niet-leden.

Deelname aan wandelingen is steeds gratis en vrijblijvend

Lidmaatschap : Wie zich binnen onze regio aansluit bij Natuurpunt vzw krijgt automatisch ook driemaandelijks **MEANDER**.

Ledenadministratie

Arsène Benoot, Gampelaeredreef 67, 9800 Deinze, tel. 09 386 38 95

Redactie

Jo Buysse (tel. 09 385 52 89)
 Johan Cosijn (tel. 055 30 98 10)
 Norbert Desmet (tel. 0494 65 33 91)
 Rik Desmet (tel. 09 386 46 63)
 Frederik Vandaele (tel. 09 384 47 04)
 Philip Vergeylen (tel. 09 361 26 80)

Werkten mee:

Arsène Benoot, Jo Buysse, Tom Buysse, Xavier Coppens, Johan Cosijn, Roger D'Homme, Emiel De Jaeger, Karel De Waele, Rik Desmet, Norbert Desmet, Rosy Dryoel, Anne Fobert, Nico Geiregat, Gunther Groenez, Bart Heirweg, Filip Keirse, Leonard Le Clerck, Karsten Mainz, Yvette Moerman, Gerard Mornie, Eddy Saveyn, Ivan Steenkiste, Frederik Vandaele, Jacques Vanheeuverswyn, Philip Vergeylen, Magda Vergeynst, Chloë Vermeulen.

Kafffoto: Wilde hyacinten Gerard Mornie

Achtergrondfoto's:

p. 8: Gerard Mornie
 p. 28: Bart Heirweg

Gedrukt bij "Druk in de Weer" Gent

inhoud

- 3** Ten geleide
- 4** De Grote gele kwikstaart in Oost-Vlaanderen
- 7** Digiscopie
- 10** Ingeburgerde plantensoorten in Vlaanderen
- 12** Latijn en Grieks
- 14** De zesentwintigste Vlaamse Ardennendag
- 15** Stichting Omer Wattez naar Millingerwaard
- 16** Activiteiten plantenwerkgroepen
- 16** het vinkje in uw agenda
- Kalender: uitneembaar katern**
- 18** Activiteiten van de jeugdbond JNM
- 18** Leuk nieuws uit de vallei van de Zeverenbeek
- 19** Akkers in Nederland
- 20** Broedvogelinventarisaties
- 21** 't Is weer voorbij die mooie winter
- 24** Reisverslag: naar Zeeland
- 26** Help mee onze dagvlinders te inventariseren
- 28** De dag van de aarde en trage wegen
- 30** Cursus natuurfotografie
- 30** Cursus grassen, zeggen en russen
- 31** Kronkels en familieberichten

Beste vrienden Natuurpunters,

■ Jacques Vanheeuverswyn

De prille lente lokt ons vooral bij zonnig weer massaal de woonkamer uit, de natuur in. Géén seizoen is leuker van zodra het gezang van de Tijftjaf weerklinkt in elk bosje. Vogelaars kijken ondertussen uit naar de aankomst van onze zomergasten of doortrekkers op weg naar hun broedplaatsen in 't noorden. Wie is niet blij met die eerste Boerenzwaluw, Blauwborst, Grutto of Zomertaling? Eenmaal de Grauwe vliegenvanger terug is, is de lente reeds bijna voorbij...

Evenzeer verheugen we ons over de eerste dagvlinders zoals het Citroentje, Kleine vos of Gehakkelde aurelia die de prille lentebloemen bezoeken op zoek naar wat stuifmeel.

In onze beekvalleien zijn de Sneeuwkllokjes ondertussen reeds uitgebloeid, en weldra staat de uitbundige voorjaarsflora weer te pronken in onze Vlaamse Ardennenbossen. De rest van Vlaanderen benijdt ons hiervoor! Wees dus ook talrijk om de vreugde te delen met de vele groepen die onze reservaten bezoeken op de Vlaamse Ardennendag, of op andere activiteiten zoals beschreven in de uitgebreide wandel- en cursuskalender.

Toch is het niet allemaal rozengeur en maneschijn... als ik dit typ verstrijkt vannacht het ultimatum tussen Bush en Saddam... De wereldvrede staat op 't spel, wellicht het begin van een lange ellende van nijd en haat tussen grote bevolkingsgroepen, godsdiensten en rassen op die éne kwetsbare wereldbol.

De westerse (wereld)-economie zal mogelijks zwaar beproefd worden, en lig ik als niet-aandeelhouder met wat luttele spaarcentjes hier niet echt wakker van, toch vrees ik dat de natuur hiervan de dupe zal worden.

Speculatie op gronden, stijgende grondprijzen, ontoereikende subsidies... mogelijks zijn de vette jaren van aankoop met flinke reservatsverwervingen door Natuurpunt voorbij in onze regio. Vooral de te hoge grondprijzen staan reservatsaankopen in de weg. Voor bosgebieden is in hoofdzaak de boomwaarde van waardevolle Beuken hiervan de oorzaak. Met Bos 't Ename hebben we inmiddels toch ruim 100ha reservatsoppervlakte verworven met bijhorende boerderij en loods. Mede door het grote maatschappelijke draagvlak dat het project Bos 't Ename kent, werd het begin maart te Oudenaarde de Boneklakkersprijs toegekend.

Maar het blijft een feit dat zonder belangrijke financiële giften voor de diverse aankoopprojecten van Natuurpunt de aankopen niet sneller meer zullen toenemen. Onze bestuursleden rekenen er dan ook op dat die mensen die ons reeds twintig jaar of langer financieel steunen dit de komende jaren zullen blijven doen. Je kan onze werking ook steunen door je lidmaatschap te hernieuwen indien dit uit vergetelheid nog niet mocht gebeurd zijn. Doe dit liever vandaag nog dan morgen indien je geen onderbreking wenst in het toesturen van uw tijdschriften.

Wie mee op de bres wil staan is bij het bestuur van afdeling Schelde-Leie, Scheldevallei en Vlaamse Ardennen zeker welkom als bestuurslid. Geef mij a.u.b. een seintje en kom eens af naar een bestuursvergadering. Leer onze vereniging beter kennen, want al hebben we véél leden, het aantal bestuursleden is te gering om het vele werk te blijven aankunnen.

Herverdeling van het vergaderwerk, beheerswerk, organiseren van cursussen en activiteiten zal absoluut moeten in de nabije toekomst. Als voorzitter van het gewest Schelde-Leie vermoed ik dat ook de afdelingen Ronse en Zwalmvallei nog bestuursleden en werkers kunnen gebruiken. Aarzel niet, vele bestuursleden worden een dagje ouder en er is nood aan jonge mensen, zowel heren als dames, denkers, doeners... financieel beter zul je er niet van worden, maar onze natuur zal er gebaat bij zijn!

Tot op een van onze activiteiten

Indien je je lidmaatschap nog niet hernieuwd hebt is dit je laatste nummer. Hernieuw vandaag nog om een onderbreking in het toezenden van je tijdschriften te voorkomen.

Uitspraak van de Franse filosoof en antropoloog Claude Lévi-Strauss:

Eerbiedig verzamelen wij de werken van schilders en beeldhouwers en de boeken van onze schrijvers in musea en bibliotheken, tempels waar drommen gelovigen hen eer komen bewijzen. Maar ten opzichte van dier- en plantensoorten, eveneens meesterwerken door de natuur geschapen, gedragen wij ons als barbaren. We verwoesten ze dag in dag uit met blinde domheid.

**website van het gewest:
<http://users.skynet.be/wielewaal>**

De Grote gele kwikstaart in Oost-Vlaanderen in 2002

■ Jacques Vanheueverswyn

Uit de voorlopige resultaten die we kunnen raadplegen op internet over de Vlaamse broedvogelatlas 2000-2003 merkte ik op dat de Grote gele kwik het uitstekend doet in Vlaanderen, ook buiten de traditionele bolwerken van Zwalmstreek - Vlaamse Ardennen en Limburg. Omdat na opeenvolgende zachte winters de broedpopulaties telkens toenemen vermoedde ik dat 2002 wel eens spectaculair veel broedkoppels zou opleveren en daarom trok ik gedurende vele wandel-, fiets- en autotochten op weg naar gekende en mogelijke broedplaatsen. Ik stelde me tot doel te weten te komen hoeveel Grote gele kwikken er zo ongeveer tot broeden kwamen in 2002... In dit artikel zijn bovendien aanvullingen verwerkt uit de Denderstreek me verstrekt door Wouter Faveyts en Luc Meganck.

Inventariseren van de Grote gele kwik

Wanneer je de voorkeur-biotoop waarin de Grote gele kwik tot broeden komt kent, is het vaststellen van deze vogel gemakkelijk, op voorwaarde dat je ieder van de mogelijke biotopen met geregelde tussenpozen (van b.v. 14 dagen) bezoekt. Ieder bezoek kan tot een tiental minuten per biotoop beperkt blijven. Als regel kan men stellen dat de Grote gele kwik een opvallend gedrag vertoont bij zijn aankomst in de broedbiotoop. Dan is er balts en de zang waar te nemen. Gedurende de eileg en de broedperiode is de Grote gele kwik niet erg opvallend en moeilijk vast te stellen. Indien er jongen in het nest zijn is er voortdurend af- en aanvliegen met voer waarbij fanatiek gealarmeerd wordt. De inventarisatieperiode waarin broeden kan vastgesteld worden is van half maart (zacht weer) of begin april (koud weer) tot in de juli-maand. Men dient er wel voor op te letten dat het uit-zwermen van de jongen gebeurt na enkele weken te zijn uitgevlogen. De eerste 2 weken wordt in de omgeving van het nest gebleven. Reeds van begin mei kunnen jonge Grote gele kwikken opgemerkt worden ver uit de omgeving van het nest, en dit b.v. langs dezelfde beek van de biotoop.

Beschrijving van de Grote gele kwik

De Grote gele kwik kan men in elk verenkleed gemakkelijk herkennen uit de andere kwikstaarten en dit aan zijn gele onderdelen, zijn grijze rug en de opvallend lange staart. Bovendien laat het nauwkeurig waarnemen van de Grote gele kwikstaart toe iedere vogel te beoordelen als mannetje, wijfje of juveniele vogel, zeker in het voorjaar.

Biotoop of plaats van voorkomen van de Grote gele kwikstaart in Oost-Vlaanderen

De Grote gele kwikstaart is in Oost-Vlaanderen een vrij schaarse broedvogel van heldere en snelstromende beken. Zelden wordt hij vastgesteld langs gekanaliseerde beken of langs zeer smalle beekjes of grachten. Hij heeft een voorliefde voor watervalletjes, watermolens en oude bruggetjes. Het nestelen gebeurt dikwijls in muur-

	Mannetje winter	Mannetje zomer	Wijfje winter	Wijfje zomer	Juveniel (reeds vanaf april)
kruin	lichtgrijs	blauwgrijs	lichtgrijs	groengrijs	grijsbruin
kin	witachtig	zwart	wit	wit	witachtig
keel	witachtig	zwart	wit	wit	witachtig
borst	isabelkleurig	zwavelgeel	geel	geel	isabelkleurig soms wat zwart
buik	geelachtig grijs	zwavelgeel	geelachtig grijs	geel	isabelkleurig

holten. In de omgeving van zijn nestplaats zijn brede slikranden waarop gefoerageerd wordt noodzakelijk. Ook in kasteelparken waarbij de vijvers bevoorrad worden door kleine beekjes komt hij jaarlijks tot broeden. Ook sluizen, waterspaarbekken en zuiveringsstations worden meer en meer aanvaard als broedgebied. Deze biotopen worden solitair bezet. In geschikte beekvalleien met veel

Watermolen te Velzeke

Foto: Gerard Mornie

biotopen bestrijken de koppels een jachtgebied van ongeveer één kilometer langs de beek. De jachtgebieden blijven strikt gescheiden. Waar naast de natuurlijke beek vijvers aanwezig zijn waar hij op de oever voedsel kan zoeken kunnen twee koppels soms dicht bij elkaar succesvol nestelen.

Iets over het nest, eieren en broeden

Het **nest** geeft soms een wanordelijke indruk. Het bestaat uit droge grashalmen, bladeren, wortelvezels, mos enz. De inwendige bekleding is verzorgd: dierlijk haar, wol, veertjes en fijne plantenstengels. Het nest wordt steeds gebouwd in de nabijheid van water bv. tegen vensterkozijnen, in muurnissen, onder graspollen, soms in de klimop, tussen blootliggende wortels of stronken op de rivieroever, onder bruggen, aan stuwen, in oeverbeschoeiing en ook in halfopen nestkasten...

De **eieren** zijn wittig of geelblauw met fijne spikkeltjes of bruinige of grijze streepjes. Het aantal eieren bedraagt 4 tot 6. Er is eileg vastgesteld tussen einde maart en einde juli...

's Nachts broedt alleen het wijfje. Overdag wisselen mannetje en wijfje elkaar af; onderzoek wees uit dat een aaneengesloten periode van broeden overdag zelden langer duurt dan een half uur en de vogels mekaar

steevast aflossen. Veelal zitten de beide vogels in tegenovergestelde richting op 't nest... De broedtijd duurt 11 tot 14 dagen. De jongen blijven daarop minder dan 2 weken in het nest. Na het uitvliegen verblijft het koppel nog ongeveer 14 dagen rond het nest met de jongen. Soms gaat men dan reeds over tot een tweede broedsel. 2 legsels per koppel zijn normaal! Onderzoek wees ook uit dat het aantal broedpogingen kan oplopen tot 4. Mogelijks is dit een aanpassing aan vernielingen van het nest door plotse overstromingen. Het nest wordt bijna steeds in de onmiddellijke buurt van het water gebouwd.

Het intensief geïnventariseerde studiegebied

Uit onze acht topografische kaartbladen was geweten dat de Grote gele kwik jaarlijks broedt. In een aanpalend negende kaartblad werd op de grens een nieuw broedgeval ontdekt.

Toestand onderzoek op 1/5/2002	Vastgestelde broedgevallen 2002	Geschikte biotopen zonder GCK in 2002	Schatting broedvogels in 2002
21/7-8	1		--- 1 koppel
22/5-6	4		4 4 tot 5 koppels
22/7-8	19		3 20 tot 22 koppels
29/3-4	7		6 8 tot 9 koppels
29/7-8	17		3 18 tot 20 koppels
30/1-2	20		10 21 tot 23 koppels
30/3-4	12		4 13 tot 14 koppels
30/5-6	7		5 8 tot 9 koppels
30/7-8	6		7 12 tot 15 koppels
Broedend in Oost-Vlaanderen	93 koppels		andere biotopen: 42

Kaart 21/7-8, Dentergem-Deinze

Voor 't eerst werd hier aan het bedrijf Crown Bedding te Ouwegem een broedgeval gemeld. Het nest bevond zich onder een brug aan de tot vijver verbrede Ledebeek.

Kaart 22/5-6, Gavere-Oosterzele

Er werden in 2002 slechts 4 zekere broedgevallen vastgesteld, namelijk bij de watermolens van Moortsele en Melle, en in het kasteelpark Borgwal te Vurste. Aan de sluis te Asper wordt er sinds 1996 jaarlijks gebroed.

Kaart 22/7-8 Oordegem-Aalst

In 2002 werden er 17 zekere broedgevallen en 2 mogelijke broedgevallen vastgesteld. Slechts 3 biotopen waar de vogel reeds broedde waren niet bezet. Meestal worden watermolens als broedplaats uitgekozen, maar ook een waterspaarbekken is geschikt biotoop.

Kaart 29/3-4, Anzegem-Oudenaarde

Er werden in 2002, minstens 7 zekere broedgevallen vastgesteld, waarvan 2 bij watermolens. 1 situeerde zich op de Maarkebeek. Verdere broedgevallen waren er aan 3 kasteelparken van Nokere, Wannegem-Lede en Aaishove te Kruishoutem. Aan de sluis te Oudenaarde was eveneens een koppel aanwezig. In volle stadscentrum van Oudenaarde broedde de Grote gele kwik aan de Abdij Van Maegdendaele nabij de Schelde. Dezelfde vogel had wellicht zijn 2de nest nabij het gerechtshof en de gevangenis, iets verder stroomafwaarts. Op 6 plaatsen waar in het verleden de Grote gele kwik gebroed heeft (nooit jaarlijks) werd het broeden nu niet vastgesteld.

Kaart 29/7-8, Avelgem-Ronse

Er werden in 2002 niet minder dan 17 zekere en waarschijnlijk broedgevallen vastgesteld, waarvan 6 bij watermolens (1 hiervan op de Maarkebeek). Op de Nederholbeek, een belangrijke zijbeek van de Maarkebeek vonden in 2002 vier broedgevallen plaats (Willy Aelvoet), één hiervan was bij een watermolen. In het Domein de Ghellinck, een voormalig kasteelpark, werd succesvol gebroed. In Kwaramont werd ook gebroed aan de wallen van een boerderij.

Te Ronse werden een vijftal koppels vastgesteld, waarvan 4 op de Molenbeek (Wim Jourquin). Op 3 plaatsen waar in het verleden de Grote gele kwik gebroed heeft werd het broeden nu niet vastgesteld.

Kaart 30/1-2, Horebeke-Zottegem

Er werden in 2002 twintig zekere broedgevallen vastgesteld. 9 broedgevallen situeren zich op de Zwalm, waarvan 5 bij watermolens en 4 onder of in de onmiddellijke

omgeving van bruggen over de Zwalm. 10 plaatsen waar vroeger broedgevallen werden vastgesteld werden niet bewoond. Twee plaatsen hiervan waren in 2001 zeker bewoond (2 watermolens) (mededeling Davy De Groot). Het Kasteelpark van Beerlegem (privé) werd niet gecontroleerd. Het aantal broedkoppels Grote gele kwik mag tot maximum 25 worden ingeschat.

Kaart 30/3-4 Herzele-Ninove

Het onderzoek van mezelf beperkte zich tot een eenmalig bezoek eind april aan watermolens waarbij toch 7 zekere broedgevallen werden vastgesteld. Aanvullingen van Geert Meganck brachten het totaal op 12 zekere broedgevallen. Op een viertal plaatsen werd de Grote gele kwik niet opgemerkt.

Kaart 30/5-6, Flobecq-Brakel

Het onderzoek beperkte zich tot het gedeelte van de stafkaart op Oost-Vlaams grondgebied. Er werden in 2002 zeven zekere broedgevallen vastgesteld. 3 broedgevallen situeren zich op de Maarkebeek bij watermolens. Bij 3 watermolens op kleinere beken broedde de Grote gele kwik eveneens. Bij 1 watermolen en 4 plaatsen waar vroeger broedgevallen werden vastgesteld broedde de vogel dit jaar wellicht niet.

Kaart 30/7-8, Geraardsbergen-Denderwindeke

Het onderzoek beperkte zich tot het gedeelte van de stafkaart op Oost-Vlaams grondgebied. Er werd 1 waarschijnlijk broedgeval opgemerkt in volle stadscentrum te Geraardsbergen aan het sluisencomplex op de Dender. Aanvullingen van Wouter Faveyts leverden in totaal 6 zekere broedgevallen op in 2002. In 2001 werd echter ook op 7 andere plaatsen gebroed door de Grote gele kwik. Dit kaartgedeelte is in 2002 het minst grondig onderzocht, zodat vast en zeker broedgevallen over het hoofd werden gezien.

Lijst der medewerkers

Vanheuvervuur Jacques, Eddy Van Den Abeele, Marc Reygaert, Willy Aelvoet, Gerard Mornie, Jan Van den Berghe, Wouter Faveyts, Daniël Packet, Filip Keirse, Karel De Waele, Ivan Steenkiste, Geert Meganck, Fonny Schoeters, Norbert Desmet, Jurgen De Wolf, Tim Deprez, Davy De Groot, Wim Jourquin, Bart Heirwegh, Gunther Groenez.

Digiscopie

Gunther Groenez

voor de Vogelwerkgroep Schelde-Leie

In de loop van de vorige herfst werd ik lid van de vogelwerkgroep Schelde-Leie en toen begon het digiscope-tijdperk voor mij. Voordien had ik astronomie als zéér intensieve hobby en vooral het fotograferen van de zon was mijn specialiteit. Soms kon ik enorm grote zonnevlekken waarnemen en daarvan wou ik een blijvende herinnering. Ik besloot daarvoor een webcamera aan te schaffen, vooral om de details van die zonnevlekken te fotograferen. Ik kocht toen mijn Olympus C3000Z digitaal foto toestel, hield dit tegen het oculair en kon zo de zon digitaal vastleggen. Door een te drukke dagtaak moest ik noodgedwongen een einde maken aan deze hobby maar voor mij was de kennismaking blijvend.

Wat is digiscoping ?

Sommige vogelaars beschikken reeds over een telescoop. De kijker heeft meestal een brandpuntsafstand van rond de 400-500 mm met een openingsverhouding van F/5. Het is een zeer bijzondere manier van digitaal fotograferen: men brengt het objectief van het digitaal foto toestel zo dicht mogelijk tegen het oculair van de vogelkijker om zo een kiekje te maken van het onderwerp dat men waarneemt. Men fotografeert eigenlijk wat men ziet door de telescoop. Door het gebruik van een digitaal foto toestel kan men bovendien foto's nemen naar believen. Nu maar genieten van digiscopen !!

Digitaal fotograferen. Wat zijn de voor- en nadelen ?

Sinds een 2-tal jaren zijn de digitale foto toestellen in opmars. Het licht wordt niet meer op een negatief geprojecteerd zoals bij een 35mm camera maar wordt op een sensor opgevangen die een aantal pixels bevat, die ook de resolutie van het toestel bepalen. Hoe meer pixels, hoe groter de resolutie en hoe beter de kwaliteit. Zowat ieder merk heeft wel ondertussen een digitale versie op de markt gebracht.

De digitale werkwijze heeft tegenover de 'natte' fotografie een aantal voordelen:

- je krijgt direct je resultaat te zien op je LCD scherm
- je kan meteen je resultaat versturen naar vrienden
- het bewerken van je foto kan ook meteen gebeuren
- meestal kan je veel foto's nemen voordat je geheugenkaartje vol is
- je moet je nooit meer filmrolletjes aanschaffen waardoor ook de ontwikkelingsprijs wegvalt

- foto's maken en testen uitvoeren kost je niets
- diatheek of dikke fotoalbums zijn overbodig

maar ook de nadelen van de digitale- tegenover de 'natte' fotografie' zijn niet te onderschatten:

- je hebt een pc nodig (maar dat zal in de moderne tijd wel geen extra probleem meer zijn)
- de resultaten kunnen nogal sterk afhankelijk van de kwaliteit van de kijker en de camera
- de hogere aankoopprijs
- de resolutie van een dia (10 miljoen pixels) is veel hoger dan van een digitale afdruk (max. 6.3 miljoen) en kwalitatief is dus het analoge foto toestel met een dia nog steeds het beste
- te veel programmakeuzes leiden tot verwarring en als de juiste keuze is gemaakt, kan de vogel al lang gaan vliegen zijn...
- sommige camera's werken met vaste lenzen. Soms is dit nadelig, als je bv. de camera op een telescoop wilt plaatsen, je bestaande lenzen bezit en deze dus niet verder kunt gebruiken

Wat te gebruiken om te digiscopen ?

Er zijn vijf aspecten verbonden aan deze manier van fotograferen. Namelijk : de telescoop, het oculair, de adapter, het digitaal foto toestel en de fotograaf.

De telescoop

Kwalitatief zijn de telescopen er de laatste jaren serieus op vooruit gegaan. Er wordt meer aandacht geschonken aan de gebruikte glassoorten en de slijpmethodes worden steeds verder verfijnd.

Ik mocht van Optiek Van Ommeslaeghe uit Oudenaarde een aantal modellen en merken uittesten. Deze werden vergeleken op hetzelfde object en tijdstip. Naar mijn bescheiden mening komen daar 3 telescopen met glans naar voren. De Leica 77 APO en de Swarovski AT-80. Onlangs mocht ik genieten van een Zeiss 85mm en door zijn groter objectief is hij zeker een lichtsterk instrument. Waarnemen in de schemering met de Zeiss geeft wel een grote winst aan lichtsterkte door zijn grote opening.

Mijn persoonlijke voorkeur ging uit naar de Leica omwille van zijn haarscherpe beelden. Door de vergrotingsfactor van het oculair (20X, 30X of een zoomoculair) kan men een telelens van een 35mm camera met een brandpuntsafstand van wel liefst 4000 mm evenaren! De vogels mogen in dit geval veel verder van de fotograaf zijn verwijderd om nog een degelijk resultaat neer te zetten. Merk op dat een 20X en een 30X veel minder kans geeft op vignettering. Men krijgt dit

effect wanneer de hoeken van de foto niet zijn belicht. Een zoom-oculair heeft een veel kleiner gezichtsveld, dus moet men meer inzoomen om het probleem te vermijden. Meer inzoomen betekent ook meer kwaliteitsverlies! De digitale ruis wordt dan goed zichtbaar.

Een degelijk en sterk driepotensysteem is ook aan te raden. Een goede driepoot absorbeert veel trillingen. Als men dan de montering nog soepel kan instellen zodat de kijker stabiel op hetzelfde object kan blijven staan zonder te trillen, heeft men een zeer degelijk toestel om te beginnen met digiscopie.

De camera

De keuze van een geschikt digitaal fotoestel is wel wat moeilijker. Vele merken bieden een gedigitaliseerd toestel aan. Er zijn bepaalde voorwaarden aan verbonden die het digiscopen wel in de praktijk vergemakkelijken en dus ook direct verbonden zijn met het uiteindelijke resultaat.

De resolutie van het fotoestel speelt zeker een grote rol. Je kan niet verwachten dat een toestel met een resolutie van 1.3 miljoen pixels even goede resultaten geeft dan een toestel met 6.3 miljoen pixels. Spijtig genoeg bepaalt ook deze resolutie het prijskaartje van je toestel. Deze kan gaan van 125 euro voor een alledaags toestelletje tot 10.000 euro voor de professionele toestellen waarvan de lenzen verwisselbaar zijn.

Mijn **Olympus** beschikt over 3.3 miljoen pixels waarvan ik reeds mooie A4 formaat foto's heb laten afdrukken zonder enige nadelige afwijkingen te wijten aan de camera. Vele digiscopers gebruiken de nieuwe Nikon Coolpix-reeks welke beschikt over een 3.4 Megapixel sensor. Nikon heeft commercieel goed ingespeeld. Het gamma van mogelijke accessoires is groot. Mee dank zij zijn héél geringe digitale ruis is deze camera zeer gegeerd door de digiscopers. Mooie kleurweergaves, gemakkelijk te gebruiken, compact, en vooral waar voor je geld!

Digitale camera's bezitten veelal twee soorten inzoomfuncties. Enerzijds de optische zoom en anderzijds de digitale zoom. Bij het gebruik van de optische zoom zal de beeldkwaliteit niet veel veranderen. De digitale zoom daarentegen zal je beeld meer comprimeren, waardoor

de foto minder informatie bezit en daarom veel meer digitale ruis bevat. Daarom probeer ik zo weinig mogelijk de digitale zoomfunctie te gebruiken. Ook de scherpte moet ongetwijfeld inboeten. Bij sommige omstandigheden kan men niet anders dan de functie te gebruiken als de vogel zich op een zéér grote afstand bevindt.

Mijn tweede toestel, een **Canon D60**, heeft een resolutie van 6.3 miljoen pixels. Met behulp van een camera-adapter kan ik de body van de camera met een T-ring zéér snel bevestigen. Doordat ik met dit type niet kan inzoomen, ben ik wel verplicht iets dichterbij het te fotograferen onderwerp te komen. Maar aan de andere kant is de kwaliteit niet te versmaden. De hoge resolutie en de geringe ruis van dit type was doorslaggevend voor de aankoop. Ik heb de keuze laten vallen op deze Canon D60 omdat ik later zeker meer detail- of macrofotografie wil doen.

zie <http://www.eritja.com/angmenu.htm>

Ik zocht een fotoestel met afneembare lenzen omdat ik dan ook de body kan gebruiken op mijn Leica telescoop. Je kan je eigen keuze van fotoestel ook op internet nachecken of andere bestaande of vernieuwde modellen uitvoerig bekijken en beoordelen bij Steve: <http://www.steves-digicams.com>. Ook bij <http://www.dpreview.com> kun je eigenaars contacteren om hun ervaring te vragen over hun toestel.

De adapter

Het fotoestel moet voorzien zijn van een schroefdraad aan de lensvatting om een adapter te kunnen gebruiken. Als men het fotoestel handmatig achter het oculair wil houden, scherpstellen en afdrukken op een zéér korte tijd, dan kan dat soms wat ongemakken met zich meebrengen met bewegingsonscherpte tot gevolg. Drie dingen op hetzelfde moment doen komt het uiteindelijke resultaat zeker niet ten goede.

Een adapter die de camera voor jou op zijn plaats houdt om de vassing van het oculair kan al veel ellende besparen. De camera moet zo goed mogelijk op de optische

as van de kijker gehouden worden. Mocht de camera niet mooi haaks en in het midden van het oculair geplaatst worden, dan verkrijgt men met zekerheid een gedeelte van de foto dat minder

belicht is én dus ook onscherpte !! De adapter moet zo zijn opgebouwd dat je snel na je waarneming en plaatsbepaling de vogel kan fotograferen. Je mag echter geen onnodige tijd verliezen door kleine ongemakken. **Nikon** heeft zo zijn eigen adapter en is overal wel te verkrijgen.

Voor mijn **Olympus** daarentegen, heb ik zelf een adapter ontworpen die vervaardigd is uit vliegtuigaluminium en dus zéér licht en beresterk is. Ook bij dit ontwerp moest je met een aantal zaken rekening houden.

Als je een digitaal fototoestel aanzet, zal de lens uit zijn behuizing komen. Dit is meestal de ruststand van de lens. Wanneer je meer in- of uitzoomt, zal de lens meer of minder uitsteken. Dit soort toestellen zijn voor mij onmogelijk te gebruiken voor digiscoping ! Indien je zo'n camera met adapter vastzet op een oculairhouder dan is de kans zéér groot dat je je fototoestel of je oculair beschadigt omdat de lens gewoon te hard tegen het oculairvenster drukt. Daarom is het van groot belang dat de lens **niet** beweegt wanneer je optisch of digitaal inzoomt. De camera gebruikt hiervoor een inwendige zoom. Hierdoor blijft de afstand oculair-lens steeds dezelfde.

Een adapter alleen bezorgt je echter nog niet altijd haarscherpe beelden. Je kan je meer concentreren op het scherpstellen maar er moet ook nog worden afgedrukt. In de praktijk heb ik geleerd steeds de afstandsbediening te gebruiken, zelfs bij een zéér goede belichtingstijd. Een kleine beweging of trilling kan reeds onscherpte veroorzaken. Vele camera's hebben ook nog een remote functie, waardoor je door middel van een tijds klok het toestel laat belichten.

Opslagmethodes van de foto's

Als je een digitaal fototoestel aankoopt zal er hoogst waarschijnlijk één memorycard zijn ingesloten van een beperkt aantal megabytes. Er bestaan verschillende types kaartjes, waaronder de Compact Flash en de Smart Media de meest voorkomende zijn. Wanneer je fotografeert in de hoogst mogelijke resolutie zal je opslagcapaciteit ook groot moeten zijn. Er zijn kaartjes te verkrijgen van 16 megabyte tot 1 Gigabyte. Op een kaartje van 128 megabyte kan ik 48 foto's opslaan in de grootste JPEG comprimatie. In de kleinste resolutie kan ik met hetzelfde kaartje 256 foto's opslaan. Stel je nu voor: je wandelt in de vrije natuur en plots is je geheugenkaartje vol. Wat kan je doen?

Ofwel zorg je dat er voldoende opslagcapaciteit is of de beelden moeten opgeslagen worden op een medium. Er bestaan reeds kleine computers waar je de foto's van je geheugenkaartje op een snelle manier kan overzetten. Mijn laptop nooit ver weg van de waarnemingsplaats. Op slechts enkele minuten tijd kan ik terug aan de slag.

Nadat je met een bijgeleverd programma je foto's op je harde schijf van je PC hebt geplaatst, kan het kaartje weer

gereset worden om het terug gebruiksklaar te maken voor de volgende sessie. Daarna kan je met een fotobewerkingsprogramma de foto wat opsmukken zoals het contrast opwaarderen, scherpte aanpassen en eventueel de kleuren egaliseren.

Natuurlijk ben ik van oordeel dat je echter nooit aan de foto mag voelen dat hij bewerkt is. Deontologisch moet het allemaal nog in orde zijn. Bijvoorbeeld kun je een Groene specht niet rood kleuren.

Via Spector laat ik mijn foto's afdrukken. Twee dagen na de opdracht mag ik de foto's afhalen bij de gekozen fotohandelaar.

Conclusie

Veelal krijg ik op een wandeling de vraag welke combinatie nu de beste is. Persoonlijk zie ik de volgende combinatie als een degelijke opstelling: de **Leica telescoop** met een **Nikon Coolpix**, met bijhorende adapter en afstandsbediening. Een opslagcapaciteit van 128 megabytes lijkt me voldoende voor de modale fotograaf.

En de kunst zit hierin om je toestel zéér goed te kennen om bij iedere weersomstandigheid momentopnames te kunnen maken met de ideale instelling. Test vele mogelijke combinaties van instelling, noteer ze en maak later je conclusies. Maak maar veel foto's : het kost je echter niets meer.

Vergeet ook niet dat iedere combinatie van telescoop - camera een ander resultaat geeft: een Leica - Nikon of een Optolyth - Nikon of een Leica - Olympus zullen niet dezelfde resultaten geven.

Het bewerken van digitale foto's is ook een 'kunst'. Ik tracht zelf de foto's zodanig te bewerken dat men eigenlijk niet kan zien dat ze bewerkt zijn. Ieder heeft zo zijn eigen methode. Ik spendeer daar toch wel veel tijd aan. Ann Cook, een Amerikaanse vrouw is volgens mij de beste digiscoopster. Zij gebruikt de **Swarovski** en een **Coolpix 990**, maar haar bewerkingen zijn uitmuntend!

<http://www3.mb.sympatico.ca/~acook/>

Door haar combinatie is zowat iedereen die Coolpix gaan gebruiken, maar niemand evenaart haar kwaliteit. Daarmee toont zij aan dat niet alleen het gebruikte materiaal de foto's maakt, maar in dit geval: de vrouw.

U kan mijn eigen beelden nazien op het Net op <http://users.pandora.be/gunther.groenez> of bijna dagelijks op de site van Schelde-Leie <http://users.skynet.be/wielewaa>

Voor info kan je je wenden tot: Gunther Groenez Gunther.Groenez@pandora.be Pelikaanstraat 42 9700 Oudenaarde tel : 0486/16.74.30

Ingeburgerde plantensoorten in Vlaanderen

■ Karel De Waele

Enkele weken geleden schaften we ons het boek met deze titel aan, geschreven door Filip Verloove, iemand waarmee we al enkele malen met plezier te velde gebotaniseerd hebben, een amateur-botanist die zich met de volle 100 % geworpen heeft op de studie van geïntroduceerde plantensoorten, meer bepaald de graanadventieven. Hij publiceerde al menig door de professionals gewaardeerd artikel hierover. Het verwonderde ons dan ook niet dat hij een paar jaar geleden aangezocht werd in opdracht van het Instituut voor Natuurbehoud en in samenwerking met de Nationale Plantentuin van België, de Universiteit van Gent en Flo.Wer vzw een uitgebreide studie te maken over de sedert 1945 in Vlaanderen ingeburgerde plantensoorten.

Om het water in de mond te doen komen van onze lezers van 'Meander', die in planten geïnteresseerd zijn, wil ik hier een artikeltje over dit onderwerp plegen, uiteraard met de (amper verscholen) bedoeling reclame voor dit boek te maken, niet alleen omdat we Filip goed kennen en waarderen, maar vooral omdat dit boek volgens mij terecht als het standaardwerk over dit onderwerp in Vlaanderen mag genoemd worden.

In plaats van een gewone recensie te schrijven verpak ik dit artikel in een "educatieve" geschenkverpakking, waarin ik genoeg, maar ook niet teveel smaakmakerzodat de geprikkeld meer over een beetje zoals speelgoedknutseldozen brengen om dat ene huisje of dit karretje te bouwen, maar waar op de doos foto's staan van de grootst mogelijke kastelen en machines)... Jaja, ook bij ons spelen "commerciële" overwegingen een rol!

Van gekweekt over efemeer, standhoudend en ingeburgerd naar invasief

Van de vele soorten die we in onze tuin kweken, kan het soms gebeuren dat er enkele exemplaren (gewild of ongewild ?) buiten onze tuin sukkelen. Ook soorten die hier normaal niet thuis horen kunnen hier eveneens gewild of ongewild ingevoerd worden. Meestal zullen ze in die voor hen minder gunstige omgeving amper één jaar of hoogstens enkele jaren stand houden. Dit noemt men efemeren. Soms gebeurt het dat de soort wél meerdere jaren aanwezig blijft, zonder merkbare vermeerdering: ze houdt simpelweg stand. Maar het kan ook dat ze onmiddellijk of na verloop van tijd 'aanslaat' en zich wel spontaan vermeerdert; ze burgerd zich in. Die vermeerdering kan echter zo uitgesproken zijn dat de soort ver buiten de oorspronkelijke plaats van introductie begint door te dringen in (half-)natuurlijke milieus; dan begint men te spreken van invasief gedrag.

Je kunt het zo gek niet verzinnen via welke slukse manieren sommige soorten hier geïntroduceerd zijn!

Een belangrijke bron van introducties vormen de tuinen (met inbegrip van vijvers en aquaria). Sommige soorten (besdragende bomen en struiken zoals coto-nestier bvb, of soorten waarvan de zaden weggeslingerd worden zoals bij Reuzenbalsemien) ontsnappen uit de tuin zonder toedoen van de mens. Andere worden letterlijk "buitengegoooid" en belanden via tuinafval in de natuur (denk maar aan narcissen, Sneeuwkllokjes, "Braziliaans" vederkruid).

Wie wat rondneust naar planten in de omgeving van veevoederfabrieken of graanoverslagplaatsen wordt onvermijdelijk geconfronteerd met moeilijk te determineren soorten (want meestal afkomstig van andere continenten) die meegekomen zijn met granen, peulvruchten en voedergewassen. Maar diezelfde soorten kan men ook vinden langs verkeerswegen allerhande (denk maar aan vlas, zonnebloem,...) en op plekken waar vogelliefhebbers hun afval uit de kooien wegwerpen (Kanariezaad, Hennep, enz). Maar binnen die groep van "graanadventieven" kan de manier van introductie nog een stuk ingewikkelder lopen, namelijk via de spijsvertering van het vee dat veevoer gegeten heeft waarin de zaden van die soorten meestal ongewild gemengd zijn, zeker als blijkt dat die zaden resistent blijken te zijn tegen een langdurig 'bad' in de vloeiendste van dat vee. Het spreekt vanzelf dat die soorten zoals enkele naal-

daargrassen vooral te vinden zijn in (overbemeste) maïsvelden.

Maar de "vindrijkheid" van de planten houdt niet op (en ik ga ze zeker niet allemaal uitpluizen, daarvoor moet je het boek maar lezen!): in stedelijke en industriële milieus kent men planten die hier gekomen zijn via **ertsen**; de Wilde reseda zal wel verspreid geraakt zijn via **spoorwegballast**; Tomaten kan men via **keukenafval**, en ook via de riool een heel eind van de bewoning vinden op oevers van grachten en rivieren; Bezemkruid is een bekend woladventief, waarover verder meer; **waterwild** is verantwoordelijk voor de introductie en verbreiding van Dwergkroos; het uitzetten van **pootvis** kan ook aanleiding zijn voor het overbrengen van diaspora van verre gebieden; uitzaaiing in nieuwe of heraangelegde berm is oorzaak van de introductie van een aantal soorten; Vreemde ereprijs is een voorbeeld van een soort die via **plantenkwekerijen** ingevoerd is. En tenslotte zijn er ook enkele soorten geïntroduceerd via **hout** (schors, stammen, houtafval) en zelfs via de **scheepvaart**....

Bezemkruid: een voorbeeld van een soort die sedert 1945 in Vlaanderen ingeburgerd is

Ik herinner me nog dat ik die plant voor de eerste keer zag begin de jaren zeventig op een voegelexcurisie in Harchies, op de oevers van het kanaaltje aldaar. Toen sprak men in de flora nog van Zuid-Afrikaans kruiskruid. Diezelfde flora leerde ons dat men naar de Vesderrivier met de wolfabrieken in de buurt van Verviers moest om die plant te zien. In de tweede helft van de jaren tachtig kende de soort een "explosieve" fase en nu komen we die plant bijna letterlijk overal tegen: in Deinze heb ik ze meerdere keren gezien tussen de (verwaarloosde) straatstenen aan kruispunten, op hopen bouwafval of uitgebroken kasseien... In Zulzeke hebben we ze zelfs al gevonden tussen een haag en het voetpad. En als je 's zomers op de E17 rijdt ter hoogte van het AZ in Gent worden beide berm en afgeboord met een geel lint van deze (schijnbaar) opdringerige soort. Wat lezen we over deze soort in het boek van Filip?

"De soort is oorspronkelijk afkomstig uit Z-Afrika en bereikte Europa via de import van schaaapswol. In België gebeurde dit in 1920 ... Ongetwijfeld vormt de hierdoor rond Verviers ontstane populatie de basis voor een groot deel van het W-Europees are-

aal (België, Nederland, N-Frankrijk, W-Duitsland)... De soort wordt ondanks haar levensvorm (overblijvend) als een pionier beschouwd en kan - tenzij het milieu permanent antropogeen (d.w.z. door de mens) beïnvloed wordt - slechts in de aanvangsfase massaal optreden, waarna ze weggeconcurrereerd wordt door overblijvende inheemse taxa. Wellicht geldt ook bij *Senecio inaequidens* dat het eerder het (gestoorde) milieu is dat aanzet tot invasief gedrag dan dat de soort op zich invasief is...."

Kleine varkenskers: klein maar dapper

Als we op inventarisatietocht gaan hebben we een aantal rituelen ontwikkeld: van zodra we uit de auto stappen op de parkeerplaats kijken we uit naar Straatgras en Varkensgras; is de afspraakplaats bij een kerk met kerkhof dan rusten we niet voor we dat ene Muurvarentje op de kerkhofmuur gevonden hebben; komen we aan een voetpad dan wil iedereen de eerste zijn om Liggende vetmuur te strepen ... én als we - meestal dicht bij een boerderij of vlak bij een goedbemeste akker - een plekje eerder vochtige en betreden grond ontwaren, dan kan je er zeker van zijn dat we Kleine varkenskers mogen aanstrepen nadat de vinder ons de scherpe mosterdachtige geur van een stukje fijngevreven blad laten ruiken heeft. Dit plantje komt uit Z-Amerika en werd in Europa waarschijnlijk oorspronkelijk ingevoerd met ertsen. Ook dit plantje kende de laatste jaren een explosieve uitbreiding.

Hoe bestellen?

door een storting van 17 euro (inclusief 5 euro verzendingskosten voor 1 tot 5 exemplaren) te doen op rekening 091-2226013-86 en tegelijkertijd een briefje of mail te sturen t.a.v. Helen Blow, Instituut voor Natuurbehoud, Kliniekstraat, 25, 1070 Brussel, email: bestellingen@instnat.be met vermelding van 'Ingeburgerde plantensoorten in Vlaanderen'.

Een tip: je kan het boek ook kopen in de 'tuinwinkel' van de Nationale Plantentuin in Meise ter gelegenheid van een (aan te raden) wandeling in het park en de serres; meteen vermijd je de 5 euro verzendingskosten en heb je een leerrijke en mooie wandeling beleefd.

En als je toevallig in Gent langs de winkel van Natuurpunt vlakbij het station passeert kan je uiteraard ook eens binnenwippen.

Latijn en Grieks

■ Emiel De Jaeger

Mythologische figuren zweven ergens tussen goden en mensen, zij zijn meestal moeilijk te plaatsen in een historische context maar komen veelvuldig voor in de wetenschappelijke naamgeving (vervolg).

■ **Oeneus** = koning van Kalydon, vader van o.a. Meleagros; oeneis = van Oineus.

Oeneis glacialis Moll. (Oeneis aello Hübn.) (nymphalidae): bovenzijde vaalbruin tot geelbruin, met een aantal oogvlekken en blinde oogvlekken; onderzijde van de achtervleugel zeer donker "gekorrelde" bruin met lichte aders; Alpen.

■ **Paeon** = geneesheer van de goden, later bijnaam van Apollo; paeonia = van Paeon, genezend.

Paeonia officinalis L. (paeoniaceae): Pioen, Pioenroos, Boerenpioen - bladen diep ingesneden, soms onderaan behaard; bloemen (karmijn)rood of wit, gevuld; kroonbladen en zaden giftig.

■ **Palaemon** = 1. bijnaam van Melicertes, zoon van Athamas en Ino (Thessalië); later is hij een zeegod geworden; 2. bijnaam van Heracles; palaemon = worstelaar; palaemonetes = palaemon + etēs = verwante (G)

Palaemon serratus (decapoda): Gewone steengarnaal: het lichaam is vrijwel doorzichtig met bruinrode banden en zijdelings samengedrukt; het pantser eindigt tussen de ogen in een opwaarts gericht rostrum.

Carterocephalus palaemon Pall. (hesperidae): Bont dikkopje: donkerbruine bovenvleugels met schakering van okergele velden; onderzijde licht grauwbruin met lichte vlekenschakering

Palaemonetes varians (decapoda): steurkrab van brak water.

■ **Pandion** = 1. koning van Athene, zoon van Erechthonius, vader van Erectheus, Procne en Philomela; 2. zoon van Cecrops, vader van Egeus en Lycops.

Pandion haliaetus L. (pandionidae): **Visarend**: bovenzijde donkerbruin tot zwart, veel wit op de kop en onderzijde, zwarte oogstreep, grote onderdekveren; ondervleugels met zwarte band en polsvlekken; kop vrij klein maar ver uitstekend en iets gekuifd.

■ **Pandora** = eerste vrouw, gemaakt door Hephaestus, de god van het vuur, en door Zeus naar de wereld gestuurd met een doos waarin alle kwalen en ellende zaten; op vraag van haar man Epimetheus opende Pandora de doos; er zat slechts één goede gave in: de hoop; pandoriana < Pandora + adj. suffix.

Pandoriana pandora Den. & Schiff. (nymphalidae): Grote parelmoervlinder; bovenzijde geelbruin met groengrijs waas, strepen met geurschubben; onderzijde van de voorvleugel rossig bruin (steenrood tot violetrood) met bleekgeel en vaag groen in de top; onderzijde van de achtervleugel groen met zilverachtige strepen en stippen.

Coloradia pandora (saturniidae): Amerikaanse nachtpauwoog.

■ **Philemon** = 1. echtgenoot van Baucis; 2. Grieks dichter van de nieuwe comedie.

Philemon corniculatus (meliphagidae): Schreeuwhoningzuiger oost. Australië.

Philemon sp. (meliphagidae): Monniksvogel; kale plekken op de kop van verschillende grootte, sommige met geheel kale, zwarte kop.

■ **Pieris** = dochter van Pieros, koning van Emathia (= Macedonië); de Pieriden waren met negen; zij daagden de muzen uit tot een zangwedstrijd, die ze verloren; ook de muzen werden Pieriden genoemd: ze waren oorspronkelijk bronnimfen in de streek Pierië

Pieris floribunda Benth. & Hook. (Andromeda floribunda Pursh) (ericaceae): Pieris, Rotsheide: wintergroene struik; bladen smal, leerachtig, donkergroen; bloemen wit, klokvormig, hangend, in rechtopstaande pluimen

Pieris brassicae L. (pieridae): Groot koolwitje: witte bovenvleugels met zwarte punten aan de voorvleugels, bij het vijfje ook twee zwarte stippen op elke voorvleugel; de rupsen leven op koolsoorten (brassica).

■ **Podalirius** = zoon van Asclepius en Epione, broer van Machaon en eveneens geneesheer van de Grieken in de strijd om Troje.

Visarend foto: Gerard Mornie

Iphiclides podalirius L. (*Papilio podalirius*, **Graphium podalirius L.**) (papilionidae); Koningspage: nauw verwant aan de koninginpage; bleekgele vleugels met donkere lengtestrepen; achtervleugel met vage donkere banden, duidelijke zwarte zoom met blauwe vlekken, vaak met een roodachtige vlek in de binnenhoek en zwarte, staartachtige aanhangsels.

■ **Procris** = dochter van Erechtheus, gedood door noot Kephalos tijdens de **Procris statices L.** Strandkruidvlinder: voorvleugels, grijze gels; de rupsen leven oorten.

haar echtge-
jacht
(zygaenidae):
glanzend groene
achtervleu-
op zurings-

■ **Psyche** = konings-
dochter, geliefde van
dat ze hem mocht zien;
hudôr = water (G) +
da < Psyche + adj. suffix.

Psyche casta (psychidae) - familie van de zakjesdragers; mannetjes bruin, wijfjes ongevleugeld.

Paphiopedilum psyche (*P. bellatulum* x *P. niveum*) (orchidaceae).

Hydropsyche angustipennis (hydropsychidae) - kokerjuffer waarvan de grijsbruine of gele larve leeft in een soort langwerpige spinselweb.

Psychoda alternata : Motmugje : lange haren op vleugels en lichaam.

■ **Pyrene** = dochter van Bebyx en geliefde van Heracles; zij werd begraven in het naar haar genoemde gebergte: de Pyreneeën; pyrenaeus = Pyreneïsch, Pyreneeën (L); pyrenaicus = Pyrenaeus + adj. suffix.

Aster pyrenaeus (asteraceae): alleen in de Pyreneeën.

Ranunculus pyrenaeus L. (ranunculaceae): Renoncule des Pyrénées: wortelbladen smal langwerpige, stengelbladen bijna lijnvormig; witte bloemen.

Aconitum pyrenaicum (*A. lycoctonum* auct., *A. vulparia* Reichb.) (ranunculaceae): Gele monnikskap, Wolfsdood: bladen niervormig, vijf tot zeven driespeltige lobben, fijne slippen; bloemen zwavelgeel, zeer hoge helmen met spoorachtig omgebogen top; zeer giftig.

Androsace pyrenaica (primulaceae): rozetten vormen koepels; bloemen wit, ongesteeld; Pyreneeën.

Capra pyrenaica (bovidae): Spaanse steenbok, Iberische steenbok: kleine soort; mannetje met horens

van 120 cm lengte; zwarte flankstreep, zwarte poten, zwart gezicht en witte buik; hoge bergketens van Zuid-Spanje.

Cochlearia pyrenaica DC. (*C. officinalis* L. alpina) (brassicaceae): Berglepelblad, Zinklepelblad: wortelbladen met brede, ronde insnijding, niervormig; plant van Middeneuropese gebergten.

Geranium pyrenaicum Burm. f. (*G. perenne* Huds.) (geraniaceae): Bermooievaarsbek, Pyrenese ooievaarsbek: lange, zachte haren en korte klierharen; kroonbladen tweespletig, paarsrood (roze, lichtpaars), zelden wit; oorspr. uit Zuideuropese bergstreken, Zwarte-Zeegebied en Atlasgebergte.

Horminium pyrenaicum (lamiaceae) - droge bergweiden en open bosterrein in Midden-, Zuid- en Z.O. - Europa.

Lilium pyrenaicum Gouan. (liliaceae): Lis des Pyrénées: bloemen met sterk teruggeslagen slippen, helder groengeel met zwartpaarse spikkels, oranje-rood stuifmeel, onaangename geur; sierplant uit Pyreneeën en Iberisch schiereiland.

Ornithogalum pyrenaicum (liliaceae): Bosvogelmelk - Asperge des bois: bloemen binnenin bleekgeel, van buiten groenachtig; jonge spruiten eetbaar als groente; bossen en weiden in groot deel van Europa.

Petasites pyrenaicus (*P. fragrans* Presl) (asteraceae): Winterheliotroop: bladen 10-20 cm, niervormig of breed hartvormig, onderaan met lange, zachte haren; bloemen witachtig of bleek lila, geurend naar vanille of heliotroop; Middellandse-Zeegebied.

Ramonda pyrenaica (*R. myconi*) (gesneriaceae): bladen eivormig, behaard, met helderrode franje, plat rozet; lavendelblauwe bloemen, opvallende gouden meeldraden; Pyreneeën.

Sisymbrium pyrenaicum auct. (*S. austriacum* Jacq., *S. chrysanthum* Jord.) (brassicaceae): Maarsraket: hawen schroefvormig gedraaid, opgericht, in lange, dichte trossen; stengel kaal of met afstaande haren; bladslippen lancetvormig tot driehoekig, getand, eindslip smal tot breed driehoekig; kroonbladen helder geel; oorspr. adventief, uit de Pyreneeën.

Thesium pyrenaicum Pourr. (santalaceae): Weidebergvlas: stengel rechtop of stijgend; adventief uit Midden- en Zuid-Europa.

■ **Silenus** = opvoeder en begeleider van de Griekse god van de wijn Bacchus (Dionysos).

Macaca silenus (cercopithecidae): Baardaap, Wanderoe, Leeuwenstaartaap: zwart in plaats van bruin (andere makaken); heeft een kortere staart in een

bocht gedragen; bakkebaarden als een soort grijze manen rondom het gezicht; Zuid-India.

■ **Sisyphus** = zoon van Aeolus, stamvader van de Aeoliërs; koning van Korinthe; omdat hij veel godengeheimen had kenbaar gemaakt, moest hij als straf in de onderwereld voortdurend zonder succes een steen bergop rollen; sisyphus = van Sisyphus, Korintisch (L). **Sisyphus sp.** (scarabaeidae): pillendraaier (mestkever) die extreem lange achterpoten kan hebben.

Theridion sisyphium (theridiidae): Wigwamkogelspin: Europese soort; de moeder braakt een druppel voedsel in de mond van de jonge spinnetjes om ze te voeden.

■ **Stentor** = een Griek (Argos) bekend om zijn sterke stem.

Stentor coeruleus (heterotricha): Trompetdierdje: zeer groot trilhaartje (tot 2 mm); sterk verbrede celmond (trechtervorm).

■ **Telephos** = koning van Mysië (Klein-Azië), zoon van Heracles; telephium = smeerwortel (*L) = tèlephion = onbekende plant, misschien postelein (G); misschien < Telephos, zoon van Heracles en koning van Mysië (Klein-Azië).

Sedum telephium L. (S. purpureum Schultes, S. purpurascens Koch) (crassulaceae): Hemelsleutel, vetkruid: bladen langwerpig, dofgroen; bloembladen met naar achter gebogen top; bloemen paarsrood, bruinrood, soms roze of geelgroen, brede schermen.

■ **Theia** = mythologische vrouw (G).

Thea 22-punctata: Tweeëntwintigstippelig Lieveheersbeestje: geel met 22 zwarte vlekken.

■ **Theseus** = koning van Athene, echtgenoot van Ariadne, later van Phaedra: thesium = thèseion = plantennaam (G) < thèseios = van Theseus.

Thesium humifusum DC. (santalaceae): Liggend bergvlas, Duinbergvlas: bloeiwijze trosvormig of pluimvormig, al of niet vertakt, met horizontaal afstaande takken; stengel liggend of opstijgend; bladen lijnvormig; bloemsteeltjes vergroeid met schutblad; halfparasiet, woekert op geel en glad walstro.

■ **Triops** = Triopas = stichter van Cnidus, kuststad in Carië.

Triops cancriformis (notostraca, phyllopora): bladpootkreeftje, schadelijk voor rijstvelden in Europa.

Zesentwintigste Vlaamse Ardennendag op 27 april 2003

Op de volgende pagina vindt u een schema van de excursies op onze Vlaamse Ardennendag. Het kan nochtans na datum van verschijnen nog gewijzigd worden (de betrokken gidsen en groepen worden persoonlijk verwittigd). 's Morgens wordt om 9u verzameld aan de kerk van het betreffende dorp (behalve indien anders vermeld in de tabel: zie (*): voor Anzegem is dit op de parking links van de baan Anzegem-Tiegem, aan café 't Fonteintje tegenover het St-Arnolduspark; voor Everbeek-Boven is dit aan het rondpunt in Brakel (kruispunt baan Ronse-Ninove en Oudenaarde-Geraardsbergen); voor de Hotondmolen is dat langs de Zandstraat (baan Ronse-Kluisbergen); voor het Patersbos is dit aan het "paterskerkje" te Ronse, rechts van de baan naar Ellezelles; voor Bois Joly is dit op de parking van het kerkhof in de Hogerluchtstraat; voor het Kluisbos in Ruien is dit de parking van het recreatieoord "Kluisbos", m.a.w. het zwembad. De gidsen wordt gevraagd de presentielijsten te laten tekenen 's morgens en ze 's middags ofwel zelf door te geven (ofwel via de groepsverantwoordelijke) aan de namiddaggids voor die groep (zie tabel) met de uitdrukkelijke vraag die presentielijst ook 's namiddags in de tweede kolom te laten tekenen. De namiddaggids bezorgt deze lijst zo spoedig mogelijk aan Karel De Waele. Graag kregen we ook een kort verslagje van zowel de voor- als namiddagexcursies van de gidsen (wat niet belet dat deze ook aan de groepen een uitgebreider verslag mogen vragen). 's Middags tracht iedereen rond 12u in de oude feestzaal van het College in de Hoogstraat, 30 te Oudenaarde aan te komen. Iedereen wordt echter verzocht NIET de voordeur van deze school te nemen, maar wel via de achterkant binnen te komen. Het best neemt men dus vanop de N60 de afrit Kruishoutem-Deinze en rijdt dan naar het Centrum van Oudenaarde en richting het Tacambaroplein, op weg hiernaar - dus nog voor men dit plein bereikt - zal een bewegwijzering aan de rechterkant staan, men slaat hier dus rechts in, richting spoorweg en voor de spoorweg neemt men links, zo komt men op de parking achteraan deze school!. Voetgangers kunnen ook via het Meinaertstraatje dat aan het Tacambaroplein vertrekt de school bereiken. Geniet er van de meegebrachte lunch, steun het natuurbehoud in onze streek (en waardeer de inzet van de SOW-werkgroep die hier instaat voor de opvang) door het proeven van enkele drankjes en van de onvolprezen matentaarten... en een prijzenswaardig initiatief van vorige jaren verderzettend: vermijd en ontraad het gebruik van overbodig wegwerpmateriaal tijdens uw lunch. De groe-

pen zetten 's namiddags tussen 13u30 en 13u45 hier aan, naar hun tweede bestemming, meestal onder begeleiding van de namiddaggids, behalve voor de groepen gemarkeerd met (\$) (die enkel 's namiddags deelnemen,

of om nodeloze verplaatsing te vermijden voor de gids); deze groepen wachten hun gidsen om 14u op aan de kerk van het betreffende dorp, of andere specifieke afspraakplaats (zie (*) hierboven)!

Groep voormiddag	Plaats/gebied/gids(en)	Groep namiddag
NP Zuidrand Antw.	Anzegem(*)/Bassegebombos/Eric Cooman (N: +Jaak Dhaene)	Herentals (bus)
Land van Waas Z	Ename/Bos †Ename/Guido Tack	NP Zuidrand Antw.
Denderland	Ename/Bos †Ename/Ugo Sansen	Schelde-Leie
Herentals (bus) 9u30	Etikhove/Longkruidbosjes/J.Vanheuverwijn (V: + K.De Waele)	Denderland
KNNV Breda	Everbeek-Boven(*)/Haeyes-en Steenbergbos/W. Boonen	NP Wevelgem-Menen
NP Wevelgem-Menen	Everbeek-Boven(*)/Trimpontbos/Paul Geeroms	KNNV Roosendaal
Gent	Heurne/Snippenwei; Dal/ N. Geiregat, M.Vander Vennet	
Lier "De Wielewaal"	Hotond(*)/Ingelbos/Filip Keirse	Buizerd+NP Mandelstreke
La Konkordo	Kluisbos/Ruien(*)/N. Desmet	xxxxxxxxxxxxxxxx
Vlasbek Kuurne	Kwaremont/geologie/M-C Gottigny	Lier "De Wielewaal"
Gezinsbond Deinze	Kwaremont/Kalkovenbos/Noël De Loof	KVLV Nazareth (\$)
	Melden/Koppenberg/G. De Ghesquière	Gezinsbond Laarne (\$)
xxxxxxxxxxxxxxxx	Michelbeke/Boterhoek/vervanger van P. Roukhout	Gezinsbond Bachte-M-Lerne en Deinze (\$)
	Overboelare/Rietbeemd/G.Merlevede	KNNV Breda (\$)
	Ronse(*)/Bois Joly/Patrick Alexander	Gent (\$)
Buizerd+NP Mandelstreke	Rozebeke/Zwalmallei/Paul Pals	Land van Waas Z (\$)
	Schorisse/Bos te Rijst/André Wandels	La Konkordo
KNNV Roosendaal	St-Kornelis-Horebeke/Perlinck/K.Verhoeyen	Antwerpen N
xxxxxxxxxxxxxxxx	St-Maria-Lierde/Uylenbroek/P. Roukhout	xxxxxxxxxxxxxxxx
Schelde-Leie	St-Maria-Oudenhove/Kloosterbos/P. De Clercq	xxxxxxxxxxxxxxxx
	Wortegem/Bouvelobos/R.Depodt	Ter Groene Poorte Brugge (\$)
Antwerpen N	Zegelsem/Burreken/A. De Kimpe	Vlasbek Kuurne

Stichting Omer Wattez bezoekt Millingerwaard

Op zaterdag 10 mei legt de Stichting Omer Wattez een bus in voor een bezoek aan de Millingerwaard. Daar gaan we de theorie van de begrazing in de praktijk gaan bekijken.

De Millingerwaard is een natuurgebied in Nederland dat samen met een aantal andere waarden -overstromingsgebieden langs de grote rivieren- deel uitmaakt van de Gelderse Poort, in de omgeving van Nijmegen. Gezien aard en ligging kan de Millingerwaard als voorbeeld dienen voor toekomstige natuurontwikkelingsprojecten langs de Schelde.

Het natuurgebied De Millingerwaard (150 ha groot) bestaat uit een afwisselend geheel van bossen, graslanden, plassen, rivierduinen en oude rivierarmen. Er

wordt hier sinds 1990 aan natuurontwikkeling gedaan. In het gebied lopen een 40-tal paarden -Koniks - en een 70-tal runderen - Galloways - rond.

Het doel van de natuurontwikkeling is het verkrijgen van een zich min of meer zelfregulerend landschap van afwisselend open en gesloten delen onder invloed van begrazing. Onze gids is Johan Bekhuis, beheerder van het gebied en medeauteur van het boek over de Gelderse Poort.

Praktisch: Vertrek: Parking Station Oudenaarde (kant Stationsstraat) om 7 u. Terug rond 21u.

Volwassenen: 7 euro,-, Kinderen: 4 euro,-. Picnic en laarzen meebrengen. Inschrijven op het secretariaat door overschrijven van het bedrag op rekening 700-0081236-91 van Stichting Omer Wattez, met vermelding 'Millingerwaard'. Meer over het gebied op: www.stichtingark.nl

Voor de geïnteresseerde botanist (mag ook beginneling zijn!) publiceren we hieronder de kalenders van de Plantenwerkgroep Schelde-Leie en van de Nationale Werkgroep Botanie (NWB). De eerste werkgroep start telkens om 14u aan de kerk van het vermelde dorp -indien niet anders gepreciseerd- en eindigt om 17u. De excursies van de NBW zijn steeds van 9 tot 17u. Men kan dus ook reeds deelnemen vanaf 9u, tevens aan de kerk ! Voor excursies buiten onze regio kan men voor kostendelend vervoer contact opnemen met Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Telkens van 9u tot 17u. De excursie van 5/4 in het Burreken is in beide tabellen opgenomen.

Plantenwerkgroep regio Schelde-Leie: programma 2003

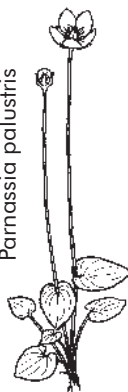
datum	hoknr	gebied	Plaats samenkomst	Thema
05/04	E3-32-34	Burreken	Zegelsem	Flora voorjaarsbos
03/05	E3-42-21	Kanakkendries	Zegelsem	Flora voorjaarsbos
17/05	E2-47-34	Feel- en Kalkovenbos	Kwaremont	bronbossenflora
14/06	E2-58-21	Bois Joly	Parking kerkhof Hogerlucht Ronse	bronbossenflora
28/06	E2-38-13	Scheldemeersen	Petegem-Schelde	Flora Scheldemeersen en oude meanders
13/09	E2-37-32	Domein de Ghellinck	Parking domein de Ghellinck in Elsegem	Flora Scheldemeersen en oude meanders
27/09	D2-46-12	Oude Leie	Grammene	nazomerflora
11/10	D2-46-22	Oude en nieuwe Leie	rotonde aan de kerk van Petegem-Leie aan de Tweebruggenlaan	nazomerflora

Nationale Werkgroep Botanie van Natuurpunt: programma 2003

Datum	Hoknr.	Gebied	Plaats van afspraak
05/04	E3-32-34	Burreken	Zegelsem kerk
12 tot 26/04	xxxxxxx	Reis naar Sardinië	Inlichtingen Karel De Waele
10/05	E4-13-31	Bronbos, beekvallei	Asse kerk
24/05	B5-55-43	Hei, bos, Visbeekvallei	Wechelderzande kerk
06 tot 09/06	xxxxxxx	Le Boulonnais (Fr.)	Inlichtingen 052/35.05.18
21/06	E4-11-33	Hooiland, Bellebeek	Liedekerke station
05/07	?	Holle wegen, vallei van de Hantes	Renlis kerk (tussen Beaumont en Chimay)
09/08	D7-36-32	Maasbeemden	Leut (Limburg) kerk
23/08	D3-51-44	Scheldevalleiwand	Dikkelvenne kerk
06/09	B2-52-14	Opgespoten terr., poldersloten,	Dudzele kerk
20/09	J5-33-34	Kalkhelling, Viroin	Treignes kerk
04/10	?	Opgespoten terr., schorren	Kallo kerk
18/10	?	Zennevallei	Anderlecht, postsorteercentrum Brussel X

Parnassia palustris

Het vinkje in uw agenda

Wie een beetje met een computer vertrouwd is, weet dat je functies kunt activeren door ze aan te "vinken". Dan verschijnt dat V-tekentje in het blokje naast de functie. De bedoeling van deze rubriek is dat je een vinkje zet naast de data die we hier in de spot plaatsen.

Op donderdag 1 mei hebben we een dagje vrij en is een bezoek aan de omgeving van Turnhout zeker de moeite waard. Een veengebied met de oppervlak-

te van **de Liereman** (168 ha in beheer) vindt in Vlaanderen zijn gelijke niet. Gagelstruwelen, zowel natte als droge heideterreinen en geschikte weidevogegebieden worden elders steeds zeldzamer. Een gezonde reeënpopulatie van enkele tientallen dieren deelt het gebied met roofdieren zoals Vos en kleine marterachtigen. Wulp, Grutto, Kievit, Scholekster, Slobeend, Wintertaling, IJsvogel, Blauwborst, Roodborsttapuit, Boompieper, Boomleeuwerik, Buizerd, Wespandief, Toren- en Boomvalk, Sperwer en Ransuil zijn maar een greep uit het broedvogelbestand. De insecten-

SL: afdeling Schelde-Leie

SV: afdeling Scheldevallei

VA: afdeling Vlaamse Ardennen

RO: afdeling Ronse

ZV: afdeling Zwalmvallei

VWG: Vogelwerkgroep (vroeger WVO)

PWG: Plantenwerkgroep regio Schelde-Leie

NWB: Nationale Werkgroep Botanie

IWG: Insectenwerkgroep Schelde-Leie-Zwalmvallei

ZWG: Zoogdierenwerkgroep

SOW: Stichting Omer Wattez

JNM: Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming

Donderdag 24 april 2003

■ **IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep "Lampyrus"** bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19u30. Einde 22u30. Thema van deze avond: Dagvlinders (Papilionoidea), door Marc Zwertvaegher. Bij mooi weer gaan we eerst op zoek naar de eerste vlinders en trachten ze op naam te brengen.

Zaterdag 26 april 2003

■ **SL: Cursus amfibieën en reptielen. Deel 3**: tweede buiten-determinatieles. Lesgever: Robert Jooris. Samenkomst om 14 uur aan het Paterskerkje, Steenweg op Elzele te Ronse. Einde om 17 uur. We gaan op zoek naar de amfibieën en reptielen van het Patersbos en hopen larven van de Vuursalamanders aan te treffen. Meebrengen: laarzen, schepnet. Zie ook 27 maart 2003.

Zondag 27 april 2003

■ **ZV: Vroegmorgentocht met speciale aandacht voor de zang der vogels.** Gids: Roger D'homme (055/42.37.73). Vertrek om 6 uur aan de kerk van Opbrakel (Brakel). Wandeling in het Brakelse (de route wordt ter plaatse onder de aanwezigheid overeengekomen) met speciale aandacht voor de lentezang van de verschillende vogelsoorten. Einde rond 9 uur. Meebrengen: laarzen of stevige wandelschoenen.

■ **SL+SV+RO+VA: 26e Vlaamse Ardennendag. Voormiddag: Kennismaking met geologie, flora en fauna van het Kloosterbos en het Vossenhol te St-Maria-Oudenhove.** Gids: Paul De Clercq, tel. 09/360.25.08. Samenkomst te 9u aan de kerk van St-Maria-Oudenhove. Einde om 12u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, veldgidsen en lunchpakket.

's Middags: we nuttigen ons lunchpakket in de oude feestzaal van het College, Hoogstraat 30 in Oudenaarde (bewegwijzering naar de parking van deze school vanaf een zijstraatje rechts in de straat tussen de spoorweg en het Tacambarplein).

Namiddag: Kennismaking met geologie, flora en fauna van het Bos t'Ename. Gids: Ugo Sansen. Samenkomst (voor deze die enkel 's namiddags aansluiten) te 14u aan de kerk van Ename (de anderen worden meegeloost vanuit de feestzaal in Oudenaarde). Meebrengen: laarzen, verrekijker, veldgidsen.

Donderdag 1 mei 2003

■ **VWG+SL: Daguitstap naar de Antwerpse Kempen.** Begeleidende gids: Jacques Vanheeuverswyn, tel. 09/324.09.42. Samenkomst om 7u30 aan de kerk van Eke. Kostendelend rijden naar het bezoekerscentrum de Liereman te Oud-Turnhout (ongeveer 125 km). Van daaruit vertrekken we om 9 uur o.l.v. een plaatselijke gids naar het natuurreservaat "De Liereman" en "De Braekeleer". Voor meer info over dit natuurgebied, zie de aparte aankondiging in dit blad.

Einde om 12 uur. Onder de middag eten we onze lunch op in het bezoekerscentrum van de Liereman. Drink is ter plaatse beschikbaar. Om 14 uur vertrekken we voor een bezoek aan het Vennengebied ten noorden van Turnhout o.l.v. Luc Van Gompel. Einde om 17 uur. Meebrengen: lunch, laarzen, veldgidsen.

Zaterdag 3 mei 2003

■ **PWG: Plantenstudietocht in de Kanakkendries te Zegelsem: "de flora van het voorjaarsbos", deel 2.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst te 14u aan de kerk van Zegelsem. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in km² E3/42/21, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veld-determinatiekenmerken van de voorjaarsflora, die uiteraard speciale aandacht krijgt, aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loepe, flora's.

Zondag 4 mei 2003

■ **VWG+SV: Vroegmorgenzangtocht naar de Donk en opgespoten terreinen.** Gids: Nico Geiregat, tel. 0476/98.33.39. Samenkomst om 5u30 aan de parking Delhaize, Meerspoort te Oudenaarde. Aandacht voor de vogelgeluiden van o.a. watervogels. Einde om 8u30. Meebrengen: laarzen, verrekijker, vogelgids.

■ **SL: Landschapswandeling met klemtoon op eetbare planten.** Gids: Bert Dhondt, tel. 09/280.00.01. Met zijn ervaring die de gids opdeed in permacultuurbedrijfjes in binnen- en buitenland zal hij zeker jong maar ook oud kunnen bekoren. Wellicht ga je met tips naar huis voor je eigen tuin. Samenkomst om 14 u aan de kerk van Nokere. Einde omstreeks 17 u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, gidsen.

■ **ZV: Wandeling in het natuurgebied Middenloop-Zwalm.**

Gids: André D'Haeseleer (09/360.23.07). Vertrek om 14u aan de Boembeke-molen (Boembekestraat) te Michelbeke-Brakel. Algemene wandeling met speciale aandacht voor flora en vogels. Einde om 17u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel.

Donderdag 8 mei 2003

■ **IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep "Lampyrus"** bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19u30. Einde 22u30. Thema van deze avond: Bijen. Lesgever: Wouter Stockman.

Zaterdag 10 mei 2003

■ **NWB: Plantenstudiedag in Asse (Brabant).** Gids: André Van den Bergh, tel. 052/35.05.18. Samenkomst aan de kerk te 9u. Einde 17u. De ganse dag intensieve plantenstudie en inventarisatie van kilometerhok E4-13-31, met bronbossen en beekvalleien, waarbij dus ook geleerd wordt gebruik te maken van de diverse plantenboeken. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60)

Zondag 11 mei 2003

■ **VWG+VA: Vogelobservatietocht in de Scheldemeersen te Escanaffles. Op zoek naar de Slechtvalk te Ruin.** Gids: Jurgen Dewolf, tel. 0485/96.21.52. Samenkomst om 9 uur aan de kerk van Escanaffles. Einde om 12 uur. Meebrengen: laarzen, verrekijker (evt telescoop), vogelgids.

■ **SV: Familiale natuurtocht naar de Koppenberg.** Gids: Koen De Hullu, tel. 09/383.02.81. Samenkomst om 14 uur

aan de kerk van Melden. Aandacht voor allerlei natuuraspecten. Einde omstreeks 17 uur. Meebrengen : verrekijker, laarzen, veldgidsen.

■ **ZV: Landschapswandeling in en rond Sint-Goriks-Oudenhove.** Gids: Peter Magerman 09/361.04.66. Vertrek om 14.00 u aan de kerk van Sint-Goriks-Oudenhove (Zottegem). Wandeling in een kleinschalig cultuurlandschap met aandacht voor de typische flora en fauna. Einde rond 17.00 u. Meebrengen: laarzen of wandelschoenen.

Woensdag 14 mei 2003

■ **VWG: Vergadering van de Werkgroep Vogels in het Stedelijk Centrum te Heurne,** o.l.v. Nico Geiregat, tel. 0476/98.33.39. Aanvang te 20u. Einde om 22u30. De vergadering, waarop allerlei items waarbij de VWG betrokken is (Watervogeltellingen, Broedvogelatlas, Fenologie,...) besproken worden, wordt besloten met een korte vogelquiz - meestal met dia's van Gerard Mornie - waarbij men leerrijke details die van belang zijn bij vogeldeterminatie becommentarieert.

Zaterdag 17 en zondag 18 mei 2003

■ **VA+RO+SL+SV+ZV+VWG+IWG+PWG: OPEN NATUUR.DAG**

Zaterdag 17 mei 2003

■ **PWG+VWG+IWG: Planten-, vogel- en insectenstudietocht in het Feelbos en Kalkovenbos te Kwaremont: "de bronbossenflora en fauna"** Gidsen: Karel De Waele, Jurgen De Wolf, Norbert Desmet en Bryan Goethals. Samenkomst te 14u aan "de Pupiter" Keuzelingsstraat 8 te Kwaremont. Na een korte voorstelling van de verschillende werkgroepen (half uur) gaan die werkgroepen op stap naar het Feelbos. De ganse namiddag studie van de volledige flora en fauna in km² E2/47/34, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldeterminatiekenmerken van de bronbossenflora en fauna aangeleerd worden. Einde om 17u. Ook voor geïnteresseerde beginners. Tegelijkertijd blijft er een bemande tentoonstelling over de activiteiten van de verschillende werkgroepen in de bovenzaal van "de Pupiter". Meebrengen: laarzen, loep, vliedernet, verrekijker, veldgidsen.

Zondag 18 mei 2003

■ **VA+RO+SL+SV: Vroegemorgenzangtocht langs het wandelpad "de Pyreneëën" in het Patersbosreservaat te Ronse.** Gids: Philippe Moreaux, tel. 055/21.88.87.

Samenkomst te 5 uur aan het Paterskerkje langs de steenweg naar Ellezelles te Ronse. Einde om 8 uur. Meebrengen: laarzen, verrekijker, veldgidsen.

■ **VA+RO+SL+SV: Familiale natuurwandeling in het "Bois Joly" te Ronse.** Gids: Philippe Moreaux, tel. 055/21.88.87. en Daniël Packet, tel. 056/60.15.94. Samenkomst om 14 uur op de parking van het stedelijk kerkhof in de Hogerluchtstraat te Ronse. Naast aandacht voor de voorjaarsflora worden de mezenestkasten gecontroleerd en zijn de mezenjongen groot genoeg om geringd te worden. Geniet van dit uniek moment om deze vogeltjes van dichtbij te bewonderen terwijl ze van een ring voorzien worden. Einde om 17 uur. Meebrengen: laarzen, verrekijker, veldgidsen.

■ **ZV: Wandeling met receptie rond het 10-jarig bestaan van het natuurgebied Parkbos-Uilenbroek.**

Verantwoordelijke: Herman Haustraete (09/360.72.11). Het startschot wordt gegeven om 14.00u aan het kruispunt van het Gaverland met de Potaardestraat in Erwetegem-Zottegem. Inwandeling van het gloednieuwe wandelpad

voorzien van educatieve borden. Het einde van de wandeling is voorzien rond 16u30. Na de wandeling volgt een receptie. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel.

■ **ZV: Wandeling in en om het Burreken met aansluitend receptie.** Verantwoordelijke: Filip Hebbrecht (055/49.55.63). Vertrek om 14.00u aan het Perreveld nr. 14 te Zegelsem-Brakel. Inwandelen van het vernieuwde wandelpad in en om het natuurgebied Het Burreken. Het einde van de wandeling is voorzien rond 17.00u. Aansluitend is er gelegenheid om bij een lekker biertje bij te praten. Meebrengen: wandelschoenen of laarzen.

Donderdag 22 mei 2003

■ **IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep "Lampyris"** bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19u30. Einde 22u30. Thema van deze avond: Bijen. Lesgever: Wouter Stockman.

Zaterdag 24 mei 2003

■ **VA: Cursus natuurtuinen. Tuinbezoek deel 1:** Samenkomst om 14 uur aan de kerk van Kruishoutem. Begeleidende gidsen André De Kimpe tel. 09/383.71.99 en Filip Keirse, tel. 055/38.78.83. We nemen een kijkje in de tuin van André De Kimpe en Rik Desmet. Twee voorbeelden van evolutie naar verwilderde tuinen. Diverse tips om je tuin natuurvriendelijker te maken komen aan bod. Einde om 17 uur. Zie ook 14 maart.

■ **NWB: Plantenstudiedag in Wechelderzande.** Gids: Evie Verboven, tel. 03/455.35.30. Samenkomst aan de kerk te 9u. Einde 17u. De ganse dag intensieve plantenstudie en inventarisatie van kilometerhok B5-55-43, met natte heide, bos en de Visbeekbeekvallei, waarbij dus ook geleerd wordt gebruik te maken van de diverse plantenboeken. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60)

Zondag 25 mei 2003

■ **IWG+SV: Gecombineerde insecten-vissentocht t.h.v. de Meerspoort te Oudenaarde.** Gidsen: Nico Geiregat, tel. 0476/98.33.39 (insecten) en Frankie Vercruysee, tel. 055/31.32.60 (vissen). Samenkomst om 14 uur aan de parking van Delhaize, Meerspoort te Oudenaarde. We gaan op zoek naar insecten van de waterkant en zoeken naar een relatie met de vissen. Einde om 17 uur. Meebrengen: laarzen, vliedernet, schepnet, verrekijker.

■ **ZV: Dagtocht - landschapswandeling in Brakel.** Gids: Roger D'Homme (055/42.37.73). Vertrek om 10.00u aan de kerk van Nederbrakel (Brakel). Dagtocht met aandacht voor de structuur van het landschap en de ermee verbonden flora en fauna. De wandelroute wordt ter plaatse met de aanwezigen uitgestippeld. Einde rond 17.00u. Meebrengen: laarzen of wandelschoenen, picknick.

Dinsdag 27 mei

■ **ZV: Natuurbeheerswerken in het natuurgebied Parkbos-Uilenbroek.** Verantwoordelijke: Herman Haustraete (09/360.72.11) Samenkomst om 19.00u aan de Picknicktafel op de Waesberg te Sint-Maria-Lierde. Maaien van distels. Einde om 22.00u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, zeis.

Donderdag 29 mei tot zondag 1 juni 2003

■ **SL: Natuurvierdaagse in de Argonne (Frankrijk).** Inlichtingen bij Rik Desmet, tel. 09/386.46.63 en Norbert Desmet, tel. 0494/65.33.91. We verblijven in een groepsgite te Villers-en-Argonne. Inschrijven kan door overschrijven van

een voorschot van 30 euro per persoon op rek. 000-0165355-67 van NP Schelde-Leie met vermelding Argonne. De totale kostprijs zal vermoedelijk ongeveer 120 euro per persoon bedragen, verplaatsing niet inbegrepen.

Dinsdag 3 juni 2003

■ **ZV: Natuurbeheerwerken in het natuurgebied Middenloop-Zwalm.** Verantwoordelijke: Joris Otte (09/360.44.82). Samenkomst om 19.00u aan de Boembekemolen (Boembekestraat) te Michelbeke-Brakel. Maaien van distels. Einde om 22.00u. Meebrengen: stevig schoeisel, zeis.

Woensdag 4 juni 2003

■ **ZV: Planteninventarisatie Vallei van de Sassegembeek te Opbrakel.** Gids: Heidi Demolder (055/42.16.45). Vertrek om 19.00u aan de kerk van Opbrakel. Inventarisatie van planten in de reservaatpercelen. Speciale aandacht zal besteed worden aan de graslanden. Einde wanneer donker (+/- 22.30u). Meebrengen: flora, loep, laarzen of wandelschoenen.

Donderdag 5 juni 2003

■ **IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep "Lampyris"** bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19u30. Einde 22u30. Thema van deze avond: Hommels. Lesgever Filip Keirse. Bij mooi weer worden de hommels eerst buiten opgezocht en later besproken ten huize van Anne Fobert.

■ **ZV: Zomeravondwandeling in het natuurgebied Perlink.** Verantwoordelijke: Marcel Gezels (09/360.12.77). Vertrek om 19.00u aan de kerk van Sint-Blasius-Boekel (Zwalm). Algemene wandeling met aandacht voor flora en fauna in het natuurgebied. Einde om 22.00u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel.

Vrijdag 6 juni tot pinkstermaandag 9 juni 2003

■ **NWB: Botanisch studieweekend in de Boulonnais (Fr.) langs de Côte d' Opale te Camiers,** zowat 20 km ten Z. Van Boulogne. Verblijf in halfpension in het hotel "Les Cèdres". Prijs 47 euro per pers. per dag in een tweepersoonskamer. Eenspersoonskamer: 65 euro per pers. per dag. Inschrijven door overschrijving van een voorschot van 50 euro per pers. op rek. 000-0891025-80 van André Van den Bergh, Vitsgaard 9, 1745 Opwijk, uiterlijk tegen 15 januari 2003. Het saldo, naargelang de gekozen kamer, dient uiterlijk einde mei 2003 op voornoemde rekening overgeschreven te worden. Het ganse weekend intense plantenstudie in diverse biotopen (duinen, riviervalleien, kalkhellingen,...) van dit plantenrijk gebied. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact opnemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60).

Zaterdag 7 juni 2003

■ **VA: Cursus natuurtuinen. Tuinbezoek deel 2.** Begeleidende gids Filip Keirse, tel. 055/38.78.83. Samenkomst om 14 uur aan de kerk van Zulzeke. We nemen een kijkje in de tuin van Ulrich & Helga Libbrecht en Filip & Brigitte Keirse. Twee voorbeelden van oecologische siertuinen. Diverse tips om je tuin natuurvriendelijker te maken komen aan bod. Einde om 17 uur. Zie ook 14 maart.

Zondag 8 juni 2003

■ **ZV: Landschapswandeling in en rond het natuurgebied Munkbos.** Verantwoordelijke: Nele Deleebeeck (09/269.01.71). Vertrek om 14.00u aan de kerk van Beerlegem (Zwalm). Algemene landschapswandeling met aandacht voor flora en fauna. Einde rond 17.00u.

Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel.

Maandag 9 juni 2003

■ **IWG+SV: Insecten-dagtocht naar de Viroinvallei.** Gids: Jacques Vanheeuverswyn, tel. 09/324.09.42. Samenkomst om 8 uur 30 aan de parking van Carrefour Ronse (C. Snoecklaan). Kostendelend rijden. Einde omstreeks 17 uur. Meebrengen: laarzen, loep, verrekijker, vlindernet, insectengids, lunchpakket en drank.

Donderdag 12 juni 2003

■ **ZV: Natuurbeheerwerken in het natuurgebied Middenloop-Zwalm.** Verantwoordelijke: Jan François (09/361.03.00). Samenkomst om 19.00u aan de ingang van het Kloosterbos (Kloosterbosstraat) te Sint-Maria-Oudenhove-Zottegem. Maaien van distels. Einde om 22.00u. Meebrengen: stevig schoeisel, zeis.

Zaterdag 14 juni 2003

■ **PWG: Plantenstudietocht in het Bois Joly te Ronse: "de bronbossenflora", deel 2.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst te 14u aan de parking van het stedelijk kerkhof in de Hogerluchtstraat. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in km² E2/58/21, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatiekenmerken van de bronbossenflora, die uiteraard speciale aandacht krijgt, aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

Zondag 15 juni 2003

■ **VA: Familiale natuurwandeling naar de Gulke Putten te Wingene (West-Vlaanderen).** Begeleidende gids: Filip Keirse, tel. 055/38.78.83. We wandelen mee met de plaatselijke werkgroep "Gulke Putten" naar dit uniek restje heide in West-Vlaanderen. Voor meer info, zie "het vinkje in je agenda" elders in dit blad. Samenkomst om 13u45 aan de kerk van Petegem-Deinze (rotonde op het kruispunt Kortrijksesteenweg met Tweebruggenlaan) of om 14u30 aan de parking OC Wingene, Boskapeldreef 6, St.-Pietersveld, Wingene (volg witte bordjes). Einde om 17u30. Meebrengen: laarzen, verrekijker, veldgidsen, evt vlindernet.

Donderdag 19 juni 2003

■ **IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep** bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19 uur 30. Einde 23 uur 30. Thema van deze avond: Glimwormen (Lampyris). We bespreken eerst de drie soorten hier voorkomende glimwormen en bekijken dan het Lampyris-project van de Universiteit Antwerpen (UIA). Tenslotte gaan we op zoek in de omgeving van de Hotond naar glimmende glimwormen

■ **ZV: Zomeravondwandeling in het natuurgebied**

Middenloop-Zwalm. Gids: Patrick Rouckhout (09/360.57.57). Vertrek om 19.00u aan de Boembekemolen (Boembekestraat) te Michelbeke-Brakel.. Algemene wandeling met aandacht voor flora en fauna in het natuurgebied. Einde om 22.00u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel.

Zaterdag 21 juni 2003

■ **NWB: Plantenstudiedag in Liedekerke.** Gids: Jacqueline Arickx., tel. 053/67.13.45. Samenkomst aan het station te 9u. Einde 17u. De ganse dag intensieve plantenstudie en inventarisatie van kilometerhok E4-11-33, met vochtige hooilanden in de Bellebeekvallei, waarbij dus ook geleerd wordt gebruik te maken van de diverse plantenboeken. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer

contact nemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60)

■ **SV: Avondwandeling in en rond de Wortegemse bossen.** We gaan op zoek naar glimwormen, bedelende ransuijenjongen en genieten van de avondsfeer. Gids: Norbert Desmet, tel. 0494/65.33.91. Samenkomst om 20u30 aan café 't Stokerijtje op de baan Wortegem-Waregem. Einde om 23u. Meebrengen: verrekijker, laarzen, veldgidsen, eventueel zaklamp.

Zondag 22 juni 2003

■ **SL: Natuurwandeling langs de oude Leie te Astene, met bezoek aan het reservaat "Leyhoek".** Gids: Daniël Packet, tel. 056/60.15.94. Samenkomst te 14u aan het sas Astene (Einde Hellestraat). Einde om 17u. Meebrengen: laarzen (of stevig schoeisel bij goed weer), verrekijker, veldgidsen.

■ **ZV: Zomerwandeling in de reservaten Kleiberg en Kanakkendries.** Verantwoordelijke: Filip Hebbrecht (055/49.55.63). Vertrek om 14u aan de uitkijktoren / het waterreservoir in de Twaalfbunderstraat te Brakel-Elst. Kennismaking met een ander aankoopproject van werkgroep rondom Burreken. Einde om 17 uur. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel.

Zaterdag 28 juni 2003

■ **PWG: Plantenstudietocht in de Scheldemeersen te Petegem-Schelde: "de flora van de Scheldemeersen en oude meanders", deel 1.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst te 14u aan de kerk van Petegem-Schelde. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in km² E2/38/13, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatiekenmerken van de meersenflora, die uiteraard speciale aandacht krijgt, aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

Zondag 29 juni 2003

■ **RO: Familiale natuurtocht naar het Walenbos.** Gids: Frank Delbecque, tel. 016/63.01.74. Samenkomst om 8 uur aan het Station te Ronse, om 8u15 aan de kerk van Leupegem of om 9u30 aan de kerk van Houwaart. Een NIET TE MISSEN WANDELTOCHT. Aandacht voor planten, vogels, insecten, ... Voor het volledige dagprogramma, zie "het vinkje in je agenda" elders in dit blad. Einde om 17 uur. Meebrengen: Laarzen !! lunchpakket en drank, verrekijker, veldgidsen.

Donderdag 3 juli 2003

■ **IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep "Lampyris"** bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19u30. Einde 22u30. Thema van deze avond: Libellen door Bart Heirweg. Overzicht van de verschillende families, leefwijze, anatomie, ...

■ **ZV: Zomeravondwandeling in het natuurgebied Jan de Lichte.** Verantwoordelijke: Bart Magherman (09/360.38.05). Vertrek om 19.00u aan het begin van het Jan de Lichte-pad in de Beugelstraat te Velzeke-Zottegem (naast de visvijver). Algemene wandeling met speciale aandacht voor nachtvogels in en rond het natuurgebied. Einde om 22.00u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel.

Zaterdag 5 juli 2003

■ **NWB: Plantenstudiedag in Renlies (tussen Beaumont en Chimay).** Gids: Willy Herreman, tel. 056/21.82.72. Samenkomst aan de kerk te 9u. Einde 17u. De ganse dag intensieve plantenstudie en inventarisatie van een nog nader

te bepalen kilometerhok in deze botanisch rijke streek, waar- bij dus ook geleerd wordt gebruik te maken van de diverse plantenboeken. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60)

Zondag 6 juli 2003

■ **IWG+VA: Libellen-Sprinkhanentocht aan de Oude Scheldemeanders van Waarmaarde en Ruien.** Gidsen: Bart Heirweg, tel. 0473/48.19.11 en Jurgen Dewolf, tel. 0485/96.21.52. Samenkomst om 14u aan de kerk van Waarmaarde. Einde om 17 uur. Meebrengen: laarzen, verrekijker, insectengidsen en tabellen, vliedernet.

Woensdag 9 juli 2003

■ **VWG: Vergadering van de Werkgroep Vogels in het Stedelijk Centrum te Heurne,** o.l.v. Nico Geiregat, tel. 0476/98.33.39. Aanvang te 20u. Einde om 22u30. De vergadering, waarop allerlei items waarbij de VWG betrokken is (Watervogeltellingen, Broedvogelatlas, Fenologie,...) besproken worden, wordt besloten met een korte vogelquiz - meestal met dia's van Gerard Mornie - waarbij men leerrijke details die van belang zijn bij vogeldeterminatie becommentarieert.

Donderdag 10 juli 2003

■ **ZV: Zomeravondwandeling naar de "Pardassenhoek" te Grotenberge / Sint-Lievens-Esse.** Gids: Patrick Rouchhout (09/360.57.57). Vertrek om 19 uur aan de ingang van het Domein Breivelde te Grotenberge-Zottegem. Wandeling met aandacht voor de plaatselijke flora. Einde om 22 uur. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel.

Zondag 13 juli 2003

■ **IWG: Zweefvliegtocht in het Burreken te Zegelsem-Brakel** Gids: Paul Pals, tel. 055/42.56.92. Samenkomst om 10 uur op het pleintje t.h.v. Perreveld nr.14 te Zegelsem. Aandacht voor een aparte familie binnen de orde van de vliegen. Einde om 12 uur. Meebrengen: loep, insectennet, insectengids

Maandag 14 juli tot vrijdag 26 juli 2003

■ **SL: Naturreis naar Slovenië en Hongarije.** Leiding Paul Van Ceunebroeck, tel. 055/31.75.38 en Michel Vander Vennet, tel. 055/31.75.37

Donderdag 17 juli 2003

■ **IWG: Vergadering van de Invertebratenwerkgroep "Lampyris"** bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19u30. Einde 22u30. Thema van deze avond: Libellen door Bart Heirweg. Overzicht van de verschillende families, leefwijze, anatomie, ...

■ **ZV: Zomeravondwandeling in het natuurgebied Middenloop-Zwalm.** Verantwoordelijke: Jan François (09/361.03.00). Vertrek om 19 uur aan het waterzuiveringsstation te Brakel (Zwalmbeekweg). Algemene wandeling met aandacht voor flora en fauna in het natuurgebied. Einde om 22 uur. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel.

Zondag 20 juli 2003

■ **ZV: Natuurbeheerswerken in reservaat Het Burreken.** Verantwoordelijke: Filip Hebbrecht (055/49.55.63). Samenkomst om 9 uur aan het pleintje op het Perreveld (ter hoogte van nr. 14) te Zegelsem-Brakel. Maaien van hooilandjes en afvoeren maaisel. Voor- en namiddag tot ca. 17 uur. Er wordt gezorgd voor broodjes en soep (Vooraf inschrijven wenselijk). Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel. Indien mogelijk zeis, rakel of riek.

fauna is zeer gevarieerd voor wat libellen, dag- en nachtvlinders, waterwantsen, kevers (o.a. zandloopkevers) en vliesvleugeligen (graafwespen en -bijen) betreft.

Klokjesgentiaan, Heidekartelblad, Moerasviooltje, Ronde en Kleine zonnedauw, Veenbes, Waterviolier, Sterzegge, Witte en Bruine snavelbies, Veenbies, Moeraswolfsklauw en Koningsvaren zijn maar enkele van de honderden plantensoorten die in het gebied voorkomen.

Op zondag 15 juni gaan we op bezoek bij onze Westerburen. Wie dacht dat er in Wingene-Ruislede alleen maar varkenskwekerijen te vinden zijn, heeft het mis voor. Deze streek kan bogen op restanten van een vroeger uitgestrekt heidelandschap, van Torhout tot voorbij Aalter. Je vindt er twee prachtige natuurgebieden: De "Vorte Bossen" en de "Gulke Putten". Voor dit laatste gebied hebben we deze datum gekozen omdat dit dan op zijn mooist staat.

In het grote laatmiddeleeuwse Bulskampveld, het heidegebied ten zuiden van Brugge waren talrijke kleine vijvertjes te vinden, ontstaan door het afdammen van beekjes voor de viskweek. De naam Gulke Putten komt daarvan. Het zou "ghelieke putten" betekend hebben, wat zoveel betekent als "gelijke putten". Dat de Gulke Putten bewaard bleven als heidegebied, heeft te maken met het Radio-Elektrisch Centrum in Wingene-Ruislede. De houten zendinstallaties moesten ten behoeve van de scheepvaart alle uithoeken van de wereld bereiken. De omgeving van de zendmasten moet open en bosvrij gehouden worden. Er werd dus volop gemaaid en gekapt zodat het heidegebied bewaard bleef, een taak die de huidige Natuurwerkgroep sedert 1970 overgenomen heeft. De geschiedenis van de Gulke Putten bewijst volgens conservator Christine Verscheure, dat natuur en techniek perfect samen kunnen gaan. Natuur en militaire overheid blijkbaar ook, want het Ministerie van Defensie, dat nu eigenaar is van het gebied, laat het beheer aan Natuurpunt over.

Het natuurgebied is ongeveer 65 hectare groot, met een kerngebied van 15 hectare. Je vindt er twee soorten zonnedauw, Gevlekte orchis, Keverorchis, planten van natte en droge heidegronden, en zeldzame soorten als het Maanvarentje of het Geelhartje. Prachtig zijn ook de wasplaten, een typische paddenstoelengroep voor graslanden en schrale gronden, of het Vuurzwammetje en het Papegaaiwammetje. De Boompieper vliegt er rond, net als Aardbeivlinders en Groentjes. Hier vindt ook de Levendbarende hagedis een prima biotoop. De natuurwerkgroep wil de achterliggende graslanden laten verschrallen, samen

met de plaatselijke boeren.

De Gulke Putten zijn opgenomen in het LIFE-natuurproject. Je kan er niet zomaar vrij in rondlopen, daarvoor is het gebied te kwetsbaar. Regelmatig worden geleide wandelingen georganiseerd.

Op zondag 29 juni laten we ons verwennen door iemand die in onze streek is opgegroeid, Frank Delbecque. Sinds een paar jaren is Frank actief als natuurwachter in het Hageland, o.a. in het Walenbos. De tekst die nu volgt moet je warm maken en overtuigen om deze dagtocht niet te missen. Ideaal om je grote vakantie mee te starten !!! Praktische gegevens vind je in de kalender. Het Walenbos is een ca. 570 ha groot natuurgebied in de centrale Hagelandse vallei, waarvan momenteel ongeveer de helft is aangekocht door de Afdeling Natuur. Het hoge grondwaterpeil in dit reservaat varieert van zuur tot basisch. In combinatie met verschillende natuurbeheersvormen, zoals spontane bosontwikkeling, extensieve begrazing en herstel van schrale graslanden, geeft dit het ontstaan aan een rijke planten- en dierenwereld. We vinden er o.a. uitgestrekte elzenbroekbossen variërend van voedselarm elzenbroekbos met veenmossen, Ster- en Zompzegge, Koningsvaren naar mineraalrijk elzenbroek met Pluimzegge, Elzenzegge, Waterviolier, Eenbes. Dit elzenbroekbos is een belangrijk habitat voor de Kleine ijsvogelvlinder waarvoor het Walenbos het laatste bolwerk is in de provincie Vlaams Brabant. Met een beetje zon krijgen we deze vlinder zeker te zien! Verder brengen we een bezoek aan enkele herstelde schrale graslanden met o.a. Gevlekte orchis, Heidekartelblad, Klein glidkruid en kleine zegges en maken we kans op waarnemingen van Ree, Wespandief, Boomvalk, Zwarte specht, Boompieper en Appelvink.

Op vrijdag 15 augustus huren we een ganse bus af en gaan we op bezoek bij de Limburgers waar Johan Royeaerd (ook al iemand uit onze streek) zich genesteld heeft. We bezoeken er "**De Teut**" en het **vijvergebied "Wijvenheide" te Zonhoven**. Praktische gegevens vind je in de kalender. Wat we kunnen verwachten lees je hieronder. Schrijf nu al in want de plaatsen zijn beperkt (40)!

De Teut: een afwisseling van droge en natte heide, met uitgestrekte struikheidevelden (die in bloei zullen staan midden augustus), gemengde bossen met veel grove den, vennen met Beenbreek en Ronde zonnedauw, natte valleigronden langs de Roosterbeek met venige delen en vrijwel ondoordringbare broekbossen, vormen het toneel voor de voormiddagwandeling. Roodborsttapuit, Boompieper, Boomleeuwerik en

hopelijk een aantal roofvogels kunnen we verwachten. Als het weer wat meezit zijn er ook tal van libellen, vlin- ders en andere gekke beesten te bespeuren.

Wijvenheide: In de namiddag trekken we naar het Vijvergebied Midden-Limburg, of toch naar een deel ervan: Wijvenheide. Dit gebied is ondertussen deels door Afdeling Natuur beheerd, deels door Natuurpunt. We wandelen langs en tussen de tientallen vijvers, waar de rietvegetatie stilaan hersteld wordt. Ook de vijvers zelf krijgen een opknopbeurt, wat zowel flora als fauna ten goede komt. Vooral water- en moerasvogels voel- en zich hier thuis. We bekijken ook de resultaten van het beheerswerk dat via een Europees Life-project is kunnen gerealiseerd worden.

Activiteitenkalender Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming (JNM), afdeling Leievallei

Ook in het voorjaar staan er nog enkele leuke activiteiten op stapel. Naast onze afdelingsacti- viteiten zijn er ook heel leuke nationale activiteiten.

Zaterdag 5/4: Jubileum. De JNM viert haar ver- jaardag met een feestje.

Zaterdag 12/4: Paaspijptocht (8-12 jarigen)

Afspraak: 14u aan de linkerkant/achterkant van het ziekenhuis van Waregem. Einde: 17u zelfde plaats. Mee te brengen: een goed humeur. Info: Kobe (09/380.34.08)

Zaterdag 19/4: Dagtocht naar de Vlaamse Ardennen. Afspraak: 10u kerk Kruishoutem, 11u fontein op de markt van Oudenaarde. Mee te brengen: fiets, lunchpakket,....Info: Dries (09/386.56.06)

Donderdag 1/5: Vogelkijktocht aan zee. Praktische info bij Dr Driezewies Hubbie. (09/386.56.06)

Zaterdag 3/5: Nationale Piepdag (PIEP)

Info: Pieter (09/383.71.99)

Zaterdag 10/5: Vleermuizen- en uilentocht. Afspraak: 20u ingang kasteelpark Ooidonk. Einde: 22u30 zelfde plaats. Info: Dries (09/386.56.06)

Zon 25/5: Bezoekje bij een imker (PIEP). Afspraak: 14u kerk Sint Martens Latem. Einde: 17u zelfde plaats. Mee te brengen: veel interesse. Info: Kobe (09/386.56.06)

En dan examentjes en vakantie

Indien je meer informatie wilt omtrent bepaalde acti- viteiten of indien je het plaatselijke en nationale boekje van de JNM wilt ontvangen, kan je terecht bij Dries Hubrechts (dries_hubrechts@yahoo.com, 09/386 56 06)

Leuk nieuws uit de vallei van de Zeverenbeek te Deinze

■ Xavier Coppens

Sinds 1999 is de status en de bekendheid van de vallei van de Zeverenbeek er met rasse schreden op vooruit gegaan, en dat is zeer goed nieuws voor de resem natuurschakels in de benedenloop van de Leie tussen Deinze en Gent!

In 1999 werd het gewestplan Oudenaarde herzien en werd de vallei beter beschermd door er de bestemming natuurgebied fors uit te breiden. Nog dat zelfde jaar werd meer dan 10 ha gronden van de natuurvereniging erkend als natuurreservaat door het Vlaamse Gewest. Het duurde amper 2 jaar voor- aleer de tweede golf speciale beschermingsmaat- rengen er kwam. In 2001 werd met de aanwijzing van de ganse vallei als Speciale Beschermingszone in het kader van de Europese Habitatrichtlijn én de aandui- ding ervan als ankerplaats in het kader van de Landschapsatlas van Afdeling Monumenten en Landschappen opnieuw een bijzondere impuls ge- geven aan het landschaps- en natuurbehoud. Nog dat zelfde jaar namen binnen een breed ambtelijk over- legforum ideeën voor waterzuivering concrete vor- men aan. Die ideeën zijn verder uitgewerkt door NV Aquafin, wat ertoe zal leiden dat het lozingspunt ter hoogte van de Blekerij duchtig wordt gesaneerd en daarmee nagenoeg de ganse beek een veel betere waterkwaliteit zal krijgen.

En toch mocht ook 2002 geen domper zetten op de verruimde en verdiende aandacht. Vorig jaar is eind november immers het openbaar onderzoek beëin- digd voor de ontwerp-afbakingsplannen van de eerste fase van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN). Opnieuw is de ganse vallei hierin opgenomen en zullen bij definitieve afbakening van het VEN bij- zondere beschermingsmaatregelen van kracht zijn. Eind 2002 werd ook het globale beheersplan voor het erkend natuurreservaat afgewerkt en heeft Natuurpunt haar visie, doelstellingen en beheer- maatregelen ter goedkeuring voorgelegd aan minister Dua, ter gelegenheid van de eerste uitbrei- ding van het natuurreservaat. Niet minder dan 10 ha door de vereniging aangekochte gronden zullen hiermee, vermoedelijk nog in 2003, worden erkend door het Vlaamse Gewest. In maart 2002 nam ook het Vlaamse Gewest ernstige initiatieven ter bescher- ming van de vallei. In het voorjaar werd niet minder

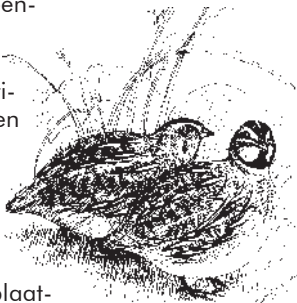

dan 13 ha eigendom van het Vlaamse Gewest in de vallei van de Vondelbeek door Afdeling Natuur in beheer genomen. Die gronden werden allemaal verworven in het kader van de vroegere ruilverkaveling Woutergem (1997). Dit deel van het gebied zal worden opgericht als Vlaams natuurreservaat. Natuurpunt vzw maakte samen met Afdeling Natuur afspraken in welke delen van de vallei van de Zeverenbeek zal worden aangekocht en beheerd.

Het spreekt voor zich dat aankopen van gronden en die beheren als natuurreservaat de beste bescherming is voor een uniek valleigebied als dit, maar... elke natuurbeheerder en recreant wil ook wel eens iets meer weten over dit gebied. Het hoe en het waarom van zoveel natuurlijke processen intrigeert meerdere wetenschappers en burgers! In 2002 werd niet enkel de laatste hand gelegd aan het bijzonder belangrijke inventarisatiewerk voor de Vlaamse broedvogelatlas. Vorig jaar werd ook duchtig naar planten gekeken.

Bart Vandevoorde (Instituut voor Natuurbehoud) en Xavier Coppens (Afdeling Natuur) legden de laatste hand aan een verkennend fytosociologisch onderzoek van enkele delen van de broekbossen te Kauwe. De resultaten en aanbevelingen van dat onderzoek kan u inkijken van zodra het artikel van de pers is gegaan en dat wordt verwacht nog in het voorjaar van 2003. Dit verkennende onderzoek heeft geleid tot de eerste stappen voor het opzetten van een heus natuurwetenschappelijk onderzoek.

De Afdeling Natuur Oost-Vlaanderen heeft namelijk een studie uitgeschreven die zal worden uitgevoerd door het Instituut voor Natuurbehoud en die betrekking heeft op het inventariseren van de broekbossen in Oost-Vlaanderen, waaronder de vallei van de Zeverenbeek. De opzet van dat onderzoek is niet enkel plantengemeenschappen bemonsteren en leren kennen, maar evenzo de abiotische omstandigheden (bodem, hydrologie, -chemie) van de standplaats van die broekbossen op een dusdanige manier in kaart brengen dat optimale plaatsen voor bosuitbreiding of vervangingsgemeenschappen kunnen worden aangeduid in de vallei. Daarom worden dit voorjaar de eerste

concrete stappen ondernomen in het opzetten van een watermeetnet in de ganse vallei.

Dat watermeetnet bestaat uit individuele en reeksen van peilbuizen voor het opmeten van de grondwaterstanden, maar ook uit computergestuurde inleesapparaten die het oppervlaktewaterpeil van de beek minutieus zullen opvolgen gedurende het ganse jaar. Dit project kwam er doordat waterbeheerders, natuurbeheerders en wetenschappelijke instellingen de handen in elkaar hebben geslagen. Het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek van de provincie Oost-Vlaanderen, het Instituut voor Natuurbehoud, de Afdeling Natuur en Natuurpunt vzw hebben elkaar hiervoor gevonden, ondermeer in het kader van het provinciaal milieubeleidsplan. Peilbuizen plaatsen is één zaak, die een gans jaar halftmaandelijks manueel opmeten is een andere zaak! **Daarom willen de conservators veel vrijwilligers warm maken om dit werk lichter te maken en het te verdelen door een beurtrolsysteem op te zetten bij het opmeten van de peilbuizen.** Je hoeft hiervoor écht geen wetenschapper te zijn, het werk is zeer eenvoudig maar vergt een beperkte tijdsinvestering als je met meerdere personen bent. Wil je actief deelnemen en bijdragen aan een wetenschappelijk onderzoek, aarzel dan niet en **neem contact op met Rik Desmet of Xavier Coppens.** Zij zullen je dan opnemen in een vrijwilligerslijstje zodat we tot een licht beurtrolsysteem kunnen komen dat voor iedereen het werk aangenaam houdt gedurende het ganse jaar...

Akkers in Nederland

■ Norbert Desmet

Wij durven al eens naar onze noorderburen opkijken als het over vogelbescherming gaat en ze doen het wellicht ook beter... Toch zijn er raakpunten in de neergang van de natuur, en die hebben ze ook gemeten. Drie auteurs bogen zich over een intensieve inventaris van 1800 ha akkerland op Overflakkee in 2001. Hun bevindingen staan in het Vogeljaar, jg. 50 nr 4, 2002. We selecteerden er een aantal teksten uit wegens hun gelijkenis of hun mogelijk toekomstscenario voor ons.

Het valt niet te ontkennen dat het met het Nederlandse platteland bergafwaarts gaat. In tegenstelling tot wat opeenvolgende Nota's van Ruimtelijke

Ordering orakelden, slibt de natie dicht en het tempo waarin dit proces verloopt, accelereert nog steeds. De laatste Nota, de Vijfde, stelt niet langer maatregelen in het vooruitzicht om verdere opvulling van Nederlandse resterende 'open ruimten' te voorkomen. Indien alle groene en rode cirkels eenmaal op hun plaats staan, zal blijken dat een aanzienlijke oppervlakte van het nationale grondgebied in de parkeerbaan 'bestemming voorlopig onbekend' is terechtgekomen. Dan zal ook blijken dat het platte-land, onze 'open ruimte', tussen de 'groene wal en het rode schip' is beland, waarbij dus veenweidegebieden en akkerbouwstreken de dupe zullen worden.

Kievit

foto: Gerard Mornie

Weidevogels zijn terecht troetelkindjes, over akkervogels wordt weinig gerept. Alleen voor de buitenmens is het opgefallen dat de leeuweriken niet meer zingen en de Patrijzen en Kwartels niet meer roepen. Het kan nog erger want onze Nederlandse vrienden drukken het zo plastisch uit: omstreeks de jaren 2050 zullen bieten- en graanakkers onder Europese impuls worden bijgezet in een rariteitenkabinet. Zij stellen zich de vraag of in hun land dan nog veel akkerland (bieten, graan) zal overblijven....

Bij de vogelinventaris blijkt de Gele kwik koploper te zijn, met 53 van de 91 territoria in de kavels met veel tarwe (Gele kwikken in akkerland zijn een recent gegeven, vroeger waren dat koewachters in onze valleien- en poldergebieden). De Kleine karekiet was verrassend tweede, maar daar hadden de lange, soms met rietkantjes begroeide afwateringssloten een voorname rol in. Graspieper en Veldleeuwerik bleken plaatselijk nog redelijk aanwezig maar over de totale oppervlakte met 28 en 25 koppels zeer dun gezaaid. De Kievit scoort als nieuwe akkervogel met 34 broedkoppels, wat bijgestaan door 10 koppels Scholekster (ook bij ons een recente 'nieuwe'). Ook de zwaluwen werden nauwgezet geïnventariseerd en ondanks de bewoning en boerderijen kwamen de

aantallen niet echt hoog: 42 Boeren- en 25 Huiszwaluwen. In dezelfde categorie zitten de Huis- en Ringmus met 47 en 29 paartjes. Kwartels werden niet meer gehoord en Patrijzen (5!) zijn herleid tot één polder.

Kan een groene strategie bij ons nog iets keren en hoeveel tijd hebben we nog? Als we nagaan dat in Nederland het probleem al vroeg onderkend werd en in Engeland men al toe is aan het aankopen van complete boerderijen door de RSPB (Royal Society for Protection of Birds), dan weten we dat bij ons in Vlaanderen er nog werk aan de winkel is. Men moet niet over occulte gaven beschikken om te voorspellen dat bij het uitkomen van onze nieuwe broedvogelatlas onze akkervogels 'in zwaar weer' zijn terechtgekomen, vergeleken met een kwarteeuw terug. Misschien wordt dan weer een grote hoeveelheid papier besteed aan dit deel van onze avifauna, met misschien wel een 'beschermingsplan akkervogels', zoiets als het plan 'Ortolaan' destijds in Limburg. De Ortolanen zijn weg.

Moeten we naar Engels voorbeeld niet de boer op met akkerreservaten midden uitgestrekte akkergebieden? Dit wordt geen makkelijke opdracht in de op het gewestplan gele landbouwgebieden, waar geen vierkante meter meer wordt prijsgegeven. Hebben we daar niet op het vlak van beleid gefaald? Moeten we het hebben van kleinschalige projecten waar een paar ha. ruige akkersoorten als Geelgors en Korenbloem bij ons helpen overleven, met de hoop dat er ooit akkergrond vrijkomt voor natuurdoeleinden. Rond het Bois Joly, de spoorweg te Ronse en straks rond het Kluisbos zijn er schuchtere pogingen voor akkerreservaten. Hier en daar zijn er probeersels van jagers op akkerranden.... Het gaat ook om opdoen van kennis rond soorten en beheer, volgens het artikel van het grootste belang. Akkers zijn immers bij kijkers en beschermers weinig in trek zodat aan informatie een groot gebrek heerst. Wie er door persoonlijke ervaringen of door literatuur meer over weet: dit blad staat open....

Broedvogelinventarisaties

■ Rik Desmet

Bij ons nog niet maar bij onze noorderburen wel: de nieuwe broedvogelatlas is er na 3 jaar werk door meer dan 2600 vrijwilligers klaar en reeds te

koop. In het novembernummer 2002 van De Levende Natuur staan enkele hoofdlijnen samengevat en wordt tevens een stand van zaken gegeven voor Vlaanderen. Bij ons werd overigens dezelfde methode gevolgd als in Nederland, handig voor vergelijkingen.

Tot de verliezers in Nederland horen ondermeer Ortolaan, Kuifleeuwerik, Korhoen en Kemphaan maar ook 'gewonere' soorten als Grauwe gors, Veldleeuwerik en Ringmus. Deze laatste twee in de periode 1973-77 nog behorend tot de top 10 van de Nederlandse broedvogels. Vooral vogels van agrarisch gebied, rietmoeras en heidegebieden behoren tot de grote verliezers. Bij de winnaars nogal wat bosvogels, naast enkele watervogels.

De inventarisatie in Vlaanderen startte in 2000. In 2003 wordt het boek geschreven, publicatie is voorzien voor 2004. Wel zijn er al enkele voorlopige resultaten en conclusies. Deze kunnen ook geraadpleegd worden op www.instatat.be/broedvogels/.

Bij de koloniebroeders is de Aalscholver in opmars. In 1993 terug verschenen als broedvogel, zijn er nu meer kolonies en stijgt het aantal koppels tot meer dan 700. Zijn komst zorgt bij de vissers voor nogal wat tandengeknars. Vaak zijn de problemen eerder gebonden aan de grotere winterconcentraties. Bovendien bleek uit Nederlands onderzoek, uitgevoerd in opdracht van de sportvissers, dat Aalscholvers bijdragen tot een betere, soortenrijkere visstand, ondermeer omdat ze bij voorkeur Brasem eten (Mens en Vogel, 2/2002). Brasems hebben ondermeer een negatieve invloed op de waterkwaliteit. Bij de winnaars horen ook de exoten: Canadese gans, Nijlgans en Indische gans maar ook Halsbandparkiet en Mandarijneend. Ook van deze soorten is, zoals bekend, een aantal fel geconstateerd.

Net zoals in Nederland trekt de Geelgors zich terug in een aantal kerngebieden. Met hem worden ook Veldleeuwerik, Grauwe gors, Gele kwikstaart e.d. schaars, het gekende verhaal van de teloorgang van het boerenland.

Naast de exoten doen ook de roofvogels het goed. Er is de Slechtvalk die profiteert van de nestkasten maar daarnaast is er ook de Sperwer die nu overal in Vlaanderen broedt.

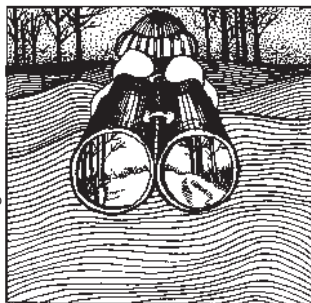
Na de Bosuil en Boomklever is nu ook de Zwarte specht als soort van oudere bossen al enige jaren aan het uitbreiden. Ook in onze streek zijn er nu meer waarnemingen.

Jammer genoeg zijn een aantal kritische soorten de laatste 25 jaar zo ongeveer verdwenen uit Vlaanderen: Grauwe klauwier, Klapekster, Zwarte stern, Korhoen, Ortolaan, Grote karekiet... Soorten met een belangrijke indicatorwaarde, meestal ook soorten waar menig ornitholoog reikhalzend naar uitkijkt.

Als besluit kan men zeggen dat er wellicht wel een hogere soortenrijkdom zal bereikt worden dan 25 jaar geleden maar dat er terzelfdertijd sprake is van een verdergaande verschraving van onze avifauna, iets wat ook bij andere soortengroepen in Vlaanderen vastgesteld wordt.

't Is weer voorbij die mooie winter...

■ Nico Geiregat

tekening: Chloë Vermeulen

Voor zij die het nog niet doorhadden: we hebben een schitterende vogelperiode beleefd de afgelopen maanden: Pijlstaarten en Blauwe kiekendieven bij de vleet, zeldzamere eendensoorten lieten

zich niet onbetuigd, hier en daar een Roerdomp en zelfs Pestvogels vereerden onze streek nog eens met een bezoekje. Zilverreigers waren plots vaste gasten aan de Callemoievijver en zo kunnen we nog een tijdje doorgaan.

We kunnen niet genoeg benadrukken hoe belangrijk het verzamelen van gegevens is. Het doet ons dan ook plezier dat meer en meer mensen hun gegevens zelf bewaren of deze doorsturen naar de website van Ivan. Nu Meander er is voor zowel Schelde-Leie als Zwalmvallei hopen we ook vanuit die laatste streek veel waarnemingen te kunnen ontvangen!

Futen tot eenden

Parelduiker: Callemoie: 27/12/02 tot 28/12/02: 1 juv. (GMI e.v.a.) **Fuut:** 22/12/02: Oudenaarde, Donk: maximum: 103 ex. (DDG) **Roodhalsfuut:** Callemoie: De laatste Roodhalsfuut (cfr. artikel in Meander, 1) bleef hangen tot ten minste 08/12/02 (NGE) **Kleine zilver-**

reiger: Nazareth, Callemoeie en Deinze, Soeverein: vanaf 17/02/03: 1 ex. geregeld in aanwezigheid van de Grote zilverreigers (JVH e.v.a.). **Grote zilverreiger:** Nazareth: van 28/12/02 tot 02/01/03: 1 ex. geregeld in de buurt van de Callemoeie en van 17/02/03 tot het einde van de beschreven periode: tot 4 ex. slapend aan de Callemoeie (KVE, VLO, NVW, NGE e.v.a.)

Grote zilverreiger

foto: Gunther Groenez

Roerdomp: 12/12/02: Ruien, rietveld: 1 ex. (TLI) 13/12/02: Meilegem, Oude Schelde: 1 ex. (USA) 14/12/02: Oudenaarde, Donk: 1 ex. (NGE, BHE) 15/12/02: Zeveren, Zeverenbeek: 1 ex. (WVE) 24/12/02: Heurne, Dal: 1 ex. (DDG, DVDP) 13/01/03: Semmerzake, Bolveerput: 2 ex. (HVE) 15/01/03: Eke, Forelputten: 1 ex. (JVE) 15/01/03: Welden, Reytmeersen: 1 ex. (JVDB) 08/02/03: Bachte-Maria-Leerne: 1 ex. (WVE) 15/02/03: Eke, Forelputten: 1 ex. (CNU) 15/02/03: Zingem, Weiput: 1 ex. (MES, MVI, BHE, DDG) 15/02/03: Oudenaarde, Donk: 1 ex. (DDG) 19/02/03 tot 23/02/03: Welden, Reytmeersen: 1 ex. (JVDB) 23/02/03 tot 24/02/03: Nazareth, Callemoeie: 1 ex. (NGE e.a.) **Ooievaar:** 21/02/03: Welden, Reytmeersen: 6 ex. over naar N (mededeling. JVDB) 23/02/03: Welden, Reytmeersen: 2 ex. over naar N (JVDB) 24/02/03: Ooidonk: 1 ex. naar NO (FGH) **Wilde zwaan:** 18/01/03: Wannegem-Lede: 2 ex. laag naar ZW (GCO) **Kolgans:** Oudenaarde, Donk: 26 ex. kort pleisterend (DDG) Oudenaarde, Donk: 8 ex. (DDG) **Grauwe gans:** 15/02/03: Zingem, Spettekraai: 20 ex. ter plaatse (DDG). **Canadese gans:** De telling van 01/02/03 liep volledig in het honderd door de sneeuwval. In onze streek werd gepoogd om de telling een week later te organiseren. De resultaten worden besproken in één van de volgende vogelwerkgroepvergaderingen. **Nijlgans:** 20/01/03: Eke, Vaerebeke: 110 ex. (FGH) 22/02/03: Deinze, Soeverein: 138 ex. (IST, RDR) 22/02/03: Zingem, Spettekraai: 163 ex. (GGR, SDS) **Bergeend:** 16/02/03: Tussen Zulte en Astene: 108 ex. (DPA) **Smient:** 12/01/03: Oudenaarde, Donk: 520 ex.

(BHE, NGE) 12/01/03: Ooidonk: 1300 ex. (FGH) 26/02/03: Eke, Vaerebeke: 125 ex. (FGH) Er werd geregeld uitwisseling vastgesteld tussen de Bourgoyen-Ossemers en Ooidonk. De vogels zouden 's nachts komen fourageren in de meersen van Ooidonk (GSP) **Krakeend:** 01/02/03: Semmerzake: Schelde, t.h.v. Bolveerput: 117 ex. (JPA) **Pijlstaart:** Dé vogels van deze winter: hoge aantallen werden genoteerd te Meilegem, Zingem en Oudenaarde. Hier enkele maxima: 15/02/03: Zingem, Weiput: 255 ex. (MES, DVDP, DDG) 23/02/03: Oudenaarde, Donk: 240 ex. (BHE) 27/02/03: Meilegem, Kacimeersen: 352 ex. (USA) **Carolina-eend (exoot):** 20/02/03: Ooidonk: 1 vr. (FGH) **Chileense taling (exoot):** 14/12/02 tot 05/01/03: Eke, Tweeling: 1 ex. (NGE, JDW) 14/12/02 tot 21/12/02: 1 ex. (NGE) **Krooneend:** Van het begin van de periode tot 17/01/03: Nazareth: Callemoeie: 1 v. Gedurende de hele periode: Oudenaarde, Donk: 1 vr. onregelmatig aanwezig (DDG) Van 27/12/02 tot 15/02/02: Nazareth: Callemoeie: 1 m. Van 15/01/03 tot 18/02/03: Oudenaarde, Donk: 1 m. 23/02/03: Zingem, brug: 2 vr. (EVDA) **Hybride Krooneend X Wilde eend:** Van 05/01/03 tot 14/02/03: Oudenaarde, Donk: 1 m. (DDG, NGE); een vergezellend vrouwtje was waarschijnlijk een zuivere Krooneend. Soms worden hier meerdere "KrooneendXWilde-eendachtige" vogels gezien waarvan niet duidelijk is of het nu om zuivere vogels gaat of kruisingen. Hierin moeten we volgende winter toch eens wat duidelijkheid proberen te schep... **Hybride Krooneend X Topper:** Een vr. met kenmerken van deze 2 oudervogels werd op 08/02/03 gezien op de Callemoeie te Nazareth, en verbleef er tot 14/02/03. De dag nadien werd de vogel teruggevonden op de plas "Het Leeuwenhof" te Drongen (NGE en GSP). Indien de voorouders van dit beest juist zijn geraden, betekent dit uiteraard dat deze vogel nagenoeg zeker in gevangenschap is geboren. **Tafeleend:** 05/01/03: Nazareth, Callemoeie: 580 ex. (IST) 12/01/03: Oudenaarde, Donk: 689 ex. (BHE, NGE) **Kuifeend:** 21/12/02: Eke, Tweeling: 533 ex. (NVW) 03/01/03: Zingem, Weiput: 438 ex. (DDG) **Topper:** 02/01/03: Oudenaarde, Donk: 3 m. en 3 v. (DDG) Van 18/01/03 tot het einde van de beschreven periode: Callemoeie: 1 eerstewinter m. (BDE e.v.a.) 15.02.03: Zingem, Schelde: 2 vr. (DDG, BHE) Een invasie rond diezelfde periode leverde een 20-tal ex. op op de plas "Het Leeuwenhof" te Drongen, buiten de regio (GSP) Van 22/02/03 tot het einde van de beschreven periode: 1m., en 2 vr. (NGE e.a.). **Brilduiker:** Van 08/12/02 tot het einde van de beschreven periode: Eke, Tweeling: 1 m. geregeld aanwezig (EVDA, FGH) 08/02/03: Nazareth, Callemoeie: 2 vr. (BDE), tot het

einde van de beschreven periode werd daar nog geregeld 1 ex. gezien (HVA e.a.). **Nonnetje:** 23/12/02: Heurne, Dal en Oudenaarde, Donk: 2 x 1 m. (DVDP en EVDA) 12/01/03: Oudenaarde, Donk: 5 vr. (BHE, NGE) 11/01/03: Nazareth, Callemoeie: 3 ex. waarvan er eentje bleef hangen tot het einde van de beschreven periode (NVW e.v.a.) 18/01/03: Ooidonk: 7 ex. overvliegend (FGH) **Grote zaagbek:** Enkele maxima: 11/01/03: Nazareth, Callemoeie: 2 m. en 4 vr. (FTJ) 12/01/03: Oudenaarde, Donk: 1 m. en 2 vr. (BHE, NGE) 18/01/03: Kruishoutem, Leemputten: 4 ex. (BDE) 18/01/03: Telling langs de Leie: totaal van 9 ex. (DPA)

Roofvogels

Blauwe kiekendief: Alhoewel de pracht van een adult mannetje niet voor elke vogelkijker was weggelegd, was dit toch een uitstekende winter. Waarnemingen kwamen zowat van over de hele streek. Op het gebied van slaapplaattellingen staan we hier nog in de kinderschoenen, maar GGR is vastbesloten deze vogels beter in kaart te brengen. Er werd alvast een slaapplaatsje gevonden te Wortegem. Indien er nog mensen zijn die weet hebben van slaapplaatsen, kunnen zij dit best aan Gunther laten weten. In ons omringende gebieden werden volgende maxima gemeld: 22 ex. (3 ad. m. en 19 w./juv.) op een slaapplaats te Arc-Wattripont, net ten zuiden van Ronse en 13 ex. (2 ad. m, 2 subad. m, en 9 w./juv) te Moen in de regio Zuid-West Vlaanderen. (info GGR) **Buizerd:** Lierde: 1 bijna volledig wit overwinterend ex. (HHA) **Havik:** 25/01/03: Schorisse, Bos Te Rijst: 1 ex. (DGE) **Slechtvalk:** Van 16/12/02 tot eind februari: Gavere: slaapplaats van 1 ex. (KDWi e.v.a.) 06/02/03: Ruien, centrale: opnieuw 3 ex. (GGR, NDS, WAE) **Smelleken:** 21/02/03: Etikhove: 1 vr. (WAE)

Rallen tot sternens

Hybride Meerkoet X Waterhoen: Oudenaarde, Schelde: 1 ex. aanwezig gedurende de hele periode (NGE) **Goudplevier:** 27/12/02 Welden, Reytsmeersen: 50 naar ZW (JVDB) **Kievit:** 27/12/02: Nazareth, Callemoeie: 1700 ex. (NGE) **Bonte strandloper:** 18/12/02 en 18/01/03: Ooidonk: 1 ex. (FGH) 27/12/02 en 02/01/03: Nazareth, Callemoeie: 1 ex. (NGE) 04/01/03: Wortegem-Petegem, Langemeersen: 2 ex. (NGE) **Kemphaan:** 18/12/02: Ooidonk: 310 ex. (FGH) 01/02/03: Sint-Martens-Latem: 1 verward ex. geland in een privé-tuin. (YDV) 04/02/03: Ooidonk: 260 ex. (FGH) 17/02/03: Ooidonk: 300 ex. (IST, RDR) **Wulp:** 20/02/03: Ooidonk: 220 ex. 's avonds vertrekkend richting Bourgoyen (FGH) 11/01/03: Mater: trek-beweging van 5 groepen van in totaal 53 ex. (BHE)

Grutto: Plots waren ze er allemaal, maar EVDA had de allereerste: 16/02/03: Meilegem, Kaaimerssen: 3 ex. (EVDA) 23/02/03: Astene: 75 ex. (IST, RDR) **Tureluur:** Van 21/12/02 tot 02/01/03: Nazareth, Callemoeie: 1 ex. (NGE) **Houtsnip:** Enkele maxima: 15/02/03: Ronse, Muziekbos: 3 ex. (DGE) **Zwartkopmeeuw:** 04/01/03: Eke, Tweeling: 1 eerstewinter (GMI) Callemoeie: tot 17/02/03 geregeld een overwinterende vogel in eerstewinterkleed op de slaapplaats, met 2 eerstewinter vogels op 08/12/02 (NGE). Een eerste adulte doortrekker meldde zich aan op 25/02/03 (NGE). **Kokmeeuw:** Wintermaxima: 14/12/02: Nazareth, Callemoeie: 7500 ex. (NGE) 15/02/03: Oudenaarde, Donk: 4000 ex. (DDG, BHE) **Stormmeeuw:** Wintermaxima: 11/01/03: Nazareth, Callemoeie: 2200 ex. (NGE) 15/02/03: Oudenaarde, Donk: 700 ex. (DDG, BHE) **Pontische meeuw:** 06/12/02 en 24/12/02: Nazareth, Callemoeie: resp. een adult en een tweedewinter (NGE) **Geelpootmeeuw:** 09/12/02, 18/01/03 en 16/02/03: Nazareth, Callemoeie: 1 ad. (NGE) 22/12/02: Oudenaarde, Donk: 1 eerstewinter (DDG) 06/01/03: Oudenaarde, Donk: 1 ad. (DDG) **Grote mantelmeeuw:** 28/12/02: Nazareth, Callemoeie: 1 ad. ex. over richting Gavers te Harelbeke (NGE, DVE, LVE...)

Duiven tot kruisbekken

Houtduif: 02/12/02: Oudenaarde, Reytsmeersen: 1300 ex. (DGE) **Ransuil:** 12/12/02: Ruien: 11 ex. (TLI) 15/02/03: Ruien: 7 ex. (GGR) **Boomleeuwerik:** Van 21/12/02 tot 04/01/03: 3 ex. onregelmatig aanwezig op het opgespoten terrein van Oudenaarde. (NGE) 28/02/03: Wortegem-Petegem, Langemeersen: 8 ex. over naar O (NGE) **Witte kwikstaart:** 28/12/02: Wortegem-Petegem, Langemeersen: 55 ex. (LVE) **Pestvogel:** 01/02/03: Semmerzake: 9 ex. Van 05/02/03 tot 08/02/03: Deinze: 3 ex. (JBR e.v.a.) **Zwarte roodstaart:** 06/02/03: Asper: 1 vr. op bouw-werken (JVH) **Kramsvogel:** 08/02/03: Ooidonk: 400 ex. (JVH) **Tijftjaf:** 15/12/02: Schelde van Eine tot Zingem: 3 ex. (LME) **Vuurgoudhaan:** 15/02/03: Oudenaarde, Donk: groepje van 4 ex. (NGE) **Spreeuw:** 12/01/03: Deurle: slaapplaats van meer dan 3500 ex. (FGH) **Kauw:** 05/02/03: Astene: 2000 ex. naar slaapplaats (IST) **Goudvink:** 17/02/03: Kluisbergen: 1 vr. (GDW) **Geelgors:** 23/12/02: Zingem: 1 ex. in een tuin (EVDA). Zingem ligt (steeds verder) buiten het broedgebied van de Geelgors. Ook overwinterende vogels zijn zeldzaam.

Onze oprechte dank aan alle waarnemers!

Gebruikte afkortingen in dit artikel hebben betrekking op volgende personen:

W. Aelvoet, J. Broadhvest, G. Colembie, D. De Groote, Y. De Vos, K. De Witte, B. Deduytsche, N. Desmet, S. Desmeyer, G. en J. Dewolf, R. Druwel, M. Espeel, D. Geenens, N. Geiregat, F. Ghyselen, G. Groenez, H. Haustraete, B. Heirweg, T. Lietaer, L. Menschaert, G. Minnaert, C. Nuyens, J. Packet, U. Sansen, G. Spanoghe, I. Steenkiste, F. Tjollyn, D. Van De Populiere, E. Van Den Abeele, J. Van Den Berghe, H. Van Steenbrugge, N. Van Wassenhove, J. Vanheueverswyn, J. Verhoeye, D. en L. Verroken, H. Verstraete, W. Verwee, M. Vincx

Wanneer wordt u vermeld en wanneer niet? Telkens wordt geprobeerd de eerste waarnemer te vermelden. Om het artikel niet al teveel te overladen, worden medewaarnemers veelal weggelaten. Helaas kunnen er altijd wel eens waarnemingen vergeten zijn of fouten in dit artikel sluipen. U mag mij hier altijd op wijzen. geiregan@meta.fgov.be

Reisverslag: naar Zeeland

Roger D'Homme

Route: Zottegem richting Wetteren R4 op naar Gent-Zeehaven, Zelzate naar Hulst via N60 naar Walsoorden, boot genomen, richting Kruiningen, autostrade op naar Goes, vandaar naar Zeerikzee, de brug over naar Schouwen Duiveland, op dit eiland richting Brouwershaven.

Als je iets organiseert, ben je nooit zeker of de weergoden met jou zijn, maar niet op zondag 16/02/03, een dag om niet meer te vergeten wegens de koude en ook een dag om zeker ingekaderd te worden op gebied van spontaneïteit (gezeur en gelach) en plezier om vogels te spotten. Alhoewel het 's morgens nog bitter koud was, zijn we toch goedgemutst vertrokken richting Zeeland. Zonder noemenswaardige ongevallen en deze maal wel verkeerd gereden, omdat ik zogezegd de bestuurder zou afgeleid hebben met mijn gepraat, maar dat was larie, want ge moogt niet vergeten dat ook deze persoon aan ouderdomsverschijnselen lijdt en wat is er makkelijker dan zijn onkunde op een andere af te schuiven. Maar we hebben het bovengenoemde parcours gevolgd met wat vertraging, daar we de boot van 08u30 gemist hadden.

Maar niet getreurd, we hebben in de omgeving een uurtje rondgetoerd en mooie beelden gezien van de ganzen, oa. Rietganzen (taiga), Kolganzen en Grauwe ganzen, die zaten

te fourageren op de akkers van knolselder. Samen met de vechtende hazen die in beeld kwamen.

Om 9u30 's morgens hebben we de boot genomen voor 6 euro en een beetje. Een gemakkelijke manier om te betalen, nu we allemaal dezelfde munt hebben.

De waarnemingen op onze eerste stop waren: Smient, Wulp, Scholekster, Bergeend, Bonte strandlopers, Tureluur, Steenloper met zijn wit-zwart kopje, mantelmeeuw, vrouwtje Brilduiker, Zwarte ruiter (snavel langer dan deze van de tureluur).

10u30: vertrek richting Zeerikzee. De Zeelandbrug over de Oosterschelde was eens de langste brug van Europa, is ruim 5 km lang, met een apart fietspad, een unicum in Europa. De brug behoort ook tot het fameuze Delta-plan welke in 1986 is afgewerkt. Op de brug zelf kan je de toren van Zeerikzee zien, een oud stadje berucht voor de watergeuzen. Zeerikzee ligt op Schouwen-Duiveland, een van de mooiste eilandjes van Zeeland, wat ik nu wel kan beamen. Daarna tuften we verder richting Plunje Polder. De bezoekers waren veel Belgen en Nederlanders om maar niets te missen van de foeragerende Brandganzen. (Ongeveer een 200-tal). Deze waren aan het wieden, zeer mooie beelden, maar ze zaten zelfs voor de telescopen zeer ver af. Na enkele ogenblikken zijn we vertrokken om toch maar een andere locatie te vinden om er zo dicht bij te geraken, deze locatie hebben we wel gevonden, maar wat was het toch bitterkoud daarbuiten.

De middagpauze genoten we in de duinen in een kleine inham, zodat de koude wind niet aan ons kon. Daar heb ik nog een snelcursus mossen gekregen zoals Krulmos, Purpersteeltje en Ladderdermos enz.

Na de siesta zijn we weer vertrokken, maar zelfs na verschillende paden en wegetjes ingeslingerd te zijn, was er weinig te zien op de kreken, jawel Meerkoeten in overvloed en zaagbekken, maar wij zijn meer gewoon. Misschien een afwijking want wij willen een zeldzaamheid ontdekken. Langs de andere zijde van de dijk zaten de modderkruipers dwz. de Rotganzen te zoeken naar eten, samen met Fuut en de Kuifduikers en het andere grut.

Gedurende de dag hebben wij zeker een 12-tal Buizerds gezien langs het parcours. Ook zilverreiger (Marcel) en Slobeend en Pijlstaart zaten op de plas.

13u30: richting Serooskerke naar het Grevelingenmeer, dit meer ligt tussen Schouwen-Duiveland en Goeree-Overflakkee. Het meer is bekend als het grootste zoutwaterbinnenmeer van Europa en heeft als oppervlakte meer dan 11.000 ha. Eidereend dobberend op het water, Meerkoeten enz. niet te zien met gewone kijker. Kramsvogels waren op de oevers van de dijken bezig met hun maaltijd samen te stellen. In Stellendam: strandlopers,

WINTER

Pestvogel

foto: Ivan Steenkiste

Roerdomp

foto: Ivan Steenkiste

Pijlstaart

foto: Bart Heirweg

Landkaartje

foto: Frederik Vandaele

WERD

Klein hoefblad

foto: Gerard Mornie

Veldleeuwerik

foto: Gerard Mornie

Bos t'Ename

foto: Gunther Groenez

LENTE

Kluut, veel Aalscholvers in de haven, Krakeend, mannetje in prachtkleed, Middelste zaagbekken en nog zoveel mooie dingen, er waren er zelfs die met hamer en beitel de dam gingen verplaatsen op zoek naar mossen.

Overkant richting zee praktisch niets te zien, maar in de verte veel deinende eenden maar moeilijk te bekijken zelfs met de kanonnen.

15.30: richting Brouwersdam, prachtig weer maar koud, mannetje Eidereend met geliefde, Zwarte zeeëend, Grote zeeëend (Frank), IJseend blijft meestal op volle zee maar toch waarneembaar met het kanon. De IJseend is een beweeglijke eend die vaak opvliegt, korte afstanden aflegt en voortdurend van richting verandert, om ten slotte onder veel gespetter weer te landen. Zijn sterk verlengde middelste staartveren zijn vooral te zien op het moment dat hij onderduikt.

Voor waarnemingsplaatsen bezoek de site: www.dutch-birding.nl

Langs de Brouwersdam op zoek geweest naar robben, hier 2 waarnemingen op verscheidene plaatsen en ze lieten de observatie toe precies of ze er van genoten want er waren veel toeschouwers. Steenloperij kwamen bedelen naar brood, ze kwamen zelfs uit uw hand eten, maar werden belaagd door de meeuwen, wat een spectaculaire achtervolging over de zee met zich meebracht, met als verliezer het steltloperij dat na verschillende kamikazetochten het onderspit moest delven.

Op de terugtocht nog eens afgedwaald naar de dijken met de Kleine zwaan als orgelpunt. De kenmerken van de snavel waren vanop een afstand van nog geen 20 meter goed te zien. Een Blauwe kiekendief was zijn avondmaal aan het zoeken; zelfs bij het langsrijden met de auto veranderde hij niet van parcours. Plotseling riepen de andere personen dat ze een Velduil in het vizier hadden en ja warempel op de paal in de verte tegen de schaduw van de dijk zat Mijnheer uil, en plotseling zakte hij af naar de onderste contreien, hij was de belangstelling beu. Vanaf dan was het gedaan, niets meer te zien zelfs met de telescopen.

Om 17u00 de terugtocht aangevat en we waren op tijd voor de boot van 18.00 uur zodat we geen wachttijd moesten inlassen. Het was de laatste maal dat wij deze boot kunnen nemen want op 15 maart 2003 wordt alles afgeschaft en wordt de tunnel in Terneuzen in gebruik genomen.

Via Sint Niklaas, een andere route, zijn we om 19u30 in Zottegem aangekomen en we hebben er nog een goede op gedronken en eindigen hier met de woorden: het is voor herhaling vatbaar en de afwezigen hadden ongelijk.

Help mee onze dagvlinders te inventariseren

Wanneer de eerste echte zomerse temperatuur aanbreekt in de lente, zullen de vlinders terug fladderen in de tuin. Kinderen vinden het zéér tof om deze leuke en mooie insecten te volgen.

Ze worden veelal waargenomen in onze tuin, op wandel langs een wegberm of in het bos. Bepaalde vlinders zijn algemeen, sommigen komen enkel lokaal voor en hier en daar duikt er wel eens een zeldzaam exemplaar op. Ze komen in allerlei natuurgebieden voor waar ze kunnen genieten van de zon en een lekker hoge temperatuur. Deze koudbloedige diertjes hebben de zon hard nodig om te kunnen vliegen. Hun vleugels dienen als zonnecollectoren en voeren de warmte af naar de vliegspijeren. Bij 'oververhitting' zoeken ze de schaduw op of vouwen ze hun vleugels op. Om hun energie op peil te houden hebben ze nectar nodig. Je kan in je eigen tuin enkele van hun geliefde bloemen planten die een speciale aantrekkingskracht op vlinders uitoefenen. Zo verhoog je de kans om meer vlinders in je eigen tuin te kunnen observeren.

In onze insectenwerkgroep van Schelde-Leie bespreken we om de 2 weken 1 bepaald thema. Op 16 januari was dit thema: de inventarisatie en de verwerking van gegevens. Als voorbeeld werd het dagvlinderproject van de Natuurpunt vlinderwerkgroep Meetjesland bestudeerd. Deze werkgroep werd in 1991 gestart en kende onder impuls van Marc Van Opstaele een grote groei. Marc kende als geen ander de knepen om zijn medewerkers te motiveren en om nieuwe leden tot de groep aan te trekken. In 2002 had de groep 38 vaste medewerkers en daarbij nog een 15-tal losse medewerkers. Ook het werkingsgebied was dan reeds uitgebreid van de streek Ursel-Knesselare tot het ganse Meetjesland met uitlopers naar Gent en naar de Zwinstreek.

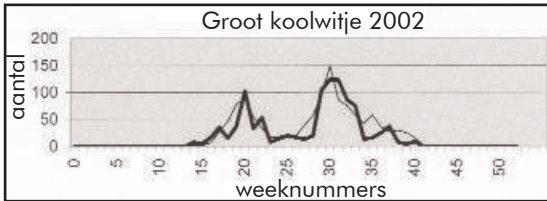
Gedurende het jaar noteren de leden alle waargenomen dagvlinders met vermelding van datum, aantal, plaats, biotoop en eventuele opmerkingen over vlinder en/of bloembezoek. De meest fervente waarnemers leggen wekelijks een bepaalde route af om aldaar de dagvlinders te noteren. Op het einde van ieder jaar worden al deze gegevens ingezameld en worden ze verwerkt en besproken in het dagvlinderjaarverslag.

In dit jaarverslag komen per vlinder de volgende

items aan bod: algemene teksten over de vlinder en zijn vliegperiode, bloembezoek, bespreking van de cyclus van ei tot vlinder. Dit alles wordt duidelijk uitgelegd aan de hand van een 5-tal grafieken. Op basis van de vlindergegevens 2002, werden op deze bijeenkomst van de insectenwerkgroep, de grafieken samengesteld voor het Groot koolwitje.

Zo werd voor alle aanwezigen duidelijk wat de mogelijkheden zijn van een dergelijke inventarisatie.

Hierboven in dikke lijn de vliegtijdcurve van deze vlinder in 2002. De dunne lijn is de gemiddelde vliegtijd van het Groot koolwitje gedurende de laatste 5 jaar. De 1ste generatie kende een aanvang in week 14 en liep tot week 23. De 2de generatie liep van week 24 tot week 34 en de 3de generatie, die iets kleiner was dan normaal, begon in week 35 en eindigde in week 40. De opgedane ervaring bij het maken van deze jaarverslagen stimuleren het bestuur van de Meetjeslandse vlinderwerkgroep om het waarnemingsgebied te verruimen, zodat ze over een groter gebied de aanwezigheid van dagvlinders zouden kunnen bestuderen. In eerste instantie denken ze aan het gebied van Natuurland Schelde-Leie en van Natuurland Gent, zodat er een aaneengesloten gebied "westelijk Oost-Vlaanderen" zou ontstaan.

De insectenwerkgroep van Schelde-Leie die nu gestart is met een vlinderwerkgroep, zou graag op de uitnodiging ingaan en beroep willen doen op jullie dagelijkse waarnemingen. We zouden het zeer op prijs stellen mochten jullie je waarnemingen noteren op **het formulier** waarvan je een voorbeeld vindt **op de wikkel van dit tijdschrift**. Ook digitale standaardformulieren (Excel) zijn te bekomen op aanvraag. We gaan alle gegevens verwerken en het verslag zal zeker volgen in een latere Meander.

Wat moet je doen? Iedere vlindersoort is voor het onderzoek even belangrijk. Natuurlijk is de Koninginnepage een leuke soort, maar de Distelvlinder is even belangrijk om te kunnen nagaan hoe algemeen deze soort wel is in onze regio. Het is voldoende om de biotoop van de waarneming in te vullen. Je mag ook je vindplaats aan

ons doorgeven indien je het UTM-hok niet kan opgeven.

Wil je meewerken of je het dagvlinderjaarverslag 2002 aanschaffen (de prijs zal waarschijnlijk ongeveer 7 euro bedragen) gelieve dan contact op te nemen met regio-coördinator **Sonja De Smeyter, Pelikaanstraat 42, 9700 Oudenaarde (0477/96.00.92)** of met gunther.groenez@pandora.be of Marc Zwertvaegher, Valeriaanstraat 4, 9032 Wondelgem (09/253.52.85) of marc.zwertvaegher@pandora.be

Het formulier stuur je tijdens de maand december terug naar Sonja. Zeker doen!!!

Trage Wegen: thema van de Dag van de Aarde op 27 april

Op zondag 27 april 2003 organiseren Bond Beter Leefmilieu (BBL) en tientallen natuur- en milieuverenigingen opnieuw de Dag van de Aarde. Samen met duizenden mensen organiseert de milieubeweging tal van activiteiten gespreid over heel Vlaanderen. Met protestacties, wandelingen en fietstochten in meer dan 100 gemeenten richt de milieubeweging de schijnwerpers op "trage wegen".

Zij organiseert ludieke protestacties, fiets- en boottochten, educatieve activiteiten,... Deze dag is eens te meer dé opendeurdag van de milieubeweging in Vlaanderen. BBL hoopt opnieuw duizenden mensen op de been te brengen.

Trage wegen

Voor de editie 2003 van de Vlaamse Dag van de Aarde kozen we voor het thema "trage wegen". Ons Vlaamse land ligt immers bezaaid met trage wegen: verbindingen voor niet-gemotoriseerd verkeer zoals veldwegen, kerkwegels, jaagpaden, vroegere treinbeddingen, holle wegen, bospaden,... Veel van die trage wegen zijn in het verleden reeds verdwenen of dreigen in de toekomst te verdwijnen. Dit is een spijtige zaak: deze trage wegen bieden immers tal van mogelijkheden als basis voor natuurontwikkeling en -verbinding, landschapsverbetering en -beleving, veilige verbinding voor zwakke weggebruikers, duurzaam toerisme en recreatie,...

Om de verdere verdwijning van trage wegen tegen te gaan en te ijveren voor een betere bescherming en een

Lampyris

invertebratenwerkgroep
regio-Schelde-Leie

Meander heeft blijkbaar zóveel te eten gekregen dat hij bij de 2de uitgave al te dik is! Dit noopt ons tot een summiere samenvatting van onze activiteiten.

Onze werkgroep heeft vanaf nu een officiële naam: **Natuurpunt, Lampyris, invertebratenwerkgroep, regio Schelde-leie**

De Lampyris noctiluca of Grote glimworm behoort tot het geslacht van de Lampyridae en komt in deze regio nog tamelijk veel voor. De flikkerende lichtjes in het donker spreken vaak tot de verbeelding, er hangt nog een beetje mysterie rond en ze behoren ook tot de 'lieve' insecten met een grote aibaarheidsfactor. De glimwormpopulaties gaan de laatste jaren echter sterk achteruit.

Om een idee te krijgen van de glimwormpopulaties in onze regio werken we mee aan het **glimwormproject** van Rafaël De Cock. In het volgend nummer hierover meer.

In het kader van een samenwerking met het **Dagvlinderproject** uit het Meetjesland zal Sonia als tussenpersoon optreden om gegevens over vlinders uit onze regio te centraliseren en door te sturen.

We hopen dat dit project zal kunnen uitgroeien tot een Dagvlinderproject Westelijk Oost-Vlaanderen.

Alle info over dagvlinders is welkom bij Sonia. Tel.: 0477 96 00 92.

Tijdens een spinnendeterminatieavond brachten we, o.l.v. Bryan een zeer zeldzaam spinnetje op naam nl. de **Tegenaria pagana**. We waren dan ook blij dat we deze vondst konden toevoegen aan de inventarisatielijst van het Ingelbos (val van 01.08.02).

Voor de komende maanden zijn op volgende dagen **werkavonden** gepland:

- 10.04: dagvlinders door Marc Zwertvaegher
- 24.04: nachtvlinders door Johan Rommelaere
- 08.05: Honingbijen door Wouter Stockman, imker
- 22.05: Honingbijen, bezoek korven
- 05.06: hommels door Filip Keirse
- 19.05: glimwormen
- 03.07: libellen door Bart Heirweg
- 17.07: libellen, determinatie

Icarus blauwtje foto: Bart Heirweg

Er zijn ook **insectenwandelingen**, waar en wanneer kan je vinden in de activiteitenkalender. Vanaf nu is tijdens de **werk-groepavonden**, bij gunstig weer, ook telkens een uitstap voorzien.

We zijn een werkgroep waar **IEDEREEN** die interesse heeft **OP ELK MOMENT** kan instappen. In tegenstelling tot wat sommigen (zouden kunnen) denken, is

er geen 'voorkennis' vereist, we vormen een zeer gevarieerde groep van mensen die, vooral aange-naam, ' bezig' willen zijn met insecten en op een ontspannen en vanzelfsprekende manier bijleren (desnoods alleen maar door het vele malen te horen). Natuurlijk zijn er 'kenners' in de groep (gelukkig maar!), ook zij vinden het op de een of andere manier boeiend.

Tijdens de **Opennatuurdagen op za.17 mei 2003** (14 uur in 'De Pupiter', Kwaremont) kan je kennismaken met met met onze groep en onze manier van werken. Er is ook een wandeling voorzien en een doorlopende tentoonstelling van insectenfoto's, collecties, levende spinnen, kevers...

Tot dan? Of zien we je al eerder?

Tricolor slachtoffers

foto's: Gunther Groenez

Tricolor

Bijna al weer vergeten: op 14 dec 2002 vergaat de Tricolor voor onze kust bij Duinkerke; lekken, aanvaringen van het wrak en geknoei bij het leegpompen zorgen voor tonnen olie in zee en duizenden besmeurde zeevogels.

"Hoogtepunten" waren begin en eind januari met onder de olie-slachtoffers 60% zeekoeten en 20% alken. Onze jonge vogelwatches waren erbij... om te helpen, proficiat! Ze haalden daarbij de eerste blz. van Le Soir en mogen dus zeker niet ontbreken hier. En maar hopen dat onze regeerders leren uit de laatste olierampen.....

warme toespraak

hart verwarmertje

Nieuwjaarswandeling en -receptie

Gezien de grote opkomst, de goede winterse wandelsfeer, het mooie Vlaamse Ardennenlandschap, de lekkere pannenkoeken en andere hartige hapjes en drankjes denken we dat de nieuwjaarsreceptie voor herhaling vatbaar is. We danken Aminal en speciaal natuurwachter Geert Fierens voor de rondleiding, Anne Fobert voor het gastvrij onthaal, de werkploeg voor warme en andere verrassingen, de firma's Braekman (gener) uit Oudenaarde en Cor-gas (warmtekanon) uit Deinze voor de steun. Het was een goede aanzet voor hopelijk een stevig werkjaar!

één van de 4 groepen

beter beheer van veldwegen, kerkwegels en jaagpaden, hebben verschillende verenigingen de vzw Trage Wegen opgericht. Wij willen het teloorgaan van trage wegen ruim onder de aandacht van het grote publiek brengen en dat gebeurt nu via de Dag van de Aarde! Alle activiteiten zijn terug te vinden op de website www.bblv.be/dvda of in het campagnemagazine van 12 maart.

Contactpersonen: Karen Hiergens 02.282.17.46 & Erik Grietens 0474.40.63.94

Website Earth Day Network: www.earthday.com

Een cursus natuurfotografie

Natuur en landschappen beleven, bekijken, ervaren, waarderen. Je kan het op verschillende manieren. Gewoon met het oog of met een verrekijker. Maar soms wil je ook al die indrukken vastleggen om nog eens na te genieten, als herinnering... Maar je twijfelt over het juiste fototoestel, de juiste lens, de lichtmeting... dan is deze cursus beslist iets voor u! Voorkennis is niet nodig. Twee professionele natuurfotografen Rollin Verlinde en Yves Adams begeleiden u. De cursus biedt vier theoretische lesavonden en twee praktijkdagen met resultaatbespreking.

Theorie

23 april 2003: materiaal. Wat heb je zoal nodig om aan natuurfotografie te doen. Is digitaal een goed alternatief voor film? Hoe werkt een camera eigenlijk?

30 april 2003: techniek. Zo'n mooi reflextoestel met 70-300 lens is misschien wel leuk, maar hoe maak je er mooie foto's mee.

7 mei 2003: macro. De specifieke techniek wordt tijdens deze les aangeleerd. Ook de kneepjes van de flash zullen worden aangeleerd.

14 mei 2003: tele en landschap. Combinaties van fototoestellen en lenzen en allerlei héél nuttige accessoires, truks en tips in de landschapsfotografie komen aan bod.

Praktijk

17 mei 2003: We toetsen de opgedane leerstof aan de werkelijke situatie in het veld: Vrij gebruik van professioneel fotomateriaal, gaande van zware statieven, ultrabreedhoeken tot supertelelenzen met snelle camera's. 's Middags worden de films ontwikkeld en in de namiddag bekeken op de lichtbak. De beste (of slechteste) zullen worden geprojecteerd en besproken.

24 mei 2003: Zowel thema als fotolocatie worden aangepast aan de wensen van de cursisten. Tijdens de namiddag worden de foto's geselecteerd én nogmaals

van (strengere) commentaar voorzien! Je zult merken dat je reeds mijlenver gevorderd bent om prachtige resultaten te bekomen in de natuurfotografie.

Lestijden

Theorie: 19u30 tot ongeveer 22u30. **Praktijk:** van zonsopgang tot 12u, namiddag: 15u tot 18u

Cursusgeld: het cursusgeld bedraagt 90 euro. Inbegrepen: cursus en handboek van 130 pagina's over alle onderwerpen betreffende natuurfotografie. Tijdens de lesdagen worden films naar genoegen voorzien en ontwikkeld.

Cursusplaats: Cultuurcentrum De Schakel Schakelstraat 8, 8790 Waregem.

Inschrijven: bij Rollin Verlinde op rollin@natuurfotografie.be. Het maximum aantal deelnemers is beperkt tot 30! Stuur een mailtje indien interesse!

Informatie

CVN secretariaat: **Kristien Van Hoorebeke**

Tel /fax 050 33 35 10 of e-mail:

cvn.Westvlaanderen@belgacom.net

Rollin Verlinde 02/45 25 697

www.natuurfotografie.be

Yves Adams 0473/26 66 58

e-mail: yves.adams@instnat.be

Cursus grassen, zeggen en russen

Natuurpunt Zwalmvallei organiseert in samenwerking met Natuurpunt regio Schelde-Leie en JNM Zottegem in april, mei, juni en juli 2003 een cursus **grassen, zeggen en russen**.

Lesgever is Hans Vermeulen (Natuurpunt Educatie). De **theorie** gaat door op **vrijdagavonden 25 april en 9 mei 2003 van 20u00 tot 23u00** in de grote zaal van café Meileken, Stationsplein 9 te Zottegem 09/360 00 12. De **praktijkexcursies** gaan door op zondagen **1, 15, 22 juni en 6 juli 2003 van 9u00 tot 12u00**.

Praktijkwandelingen

Zondag 01/06/2003: 9u00 parking achterkant kerk Erwetegem: natuurgebied Uilenbroek

Zondag 15/06/2003: 9u00 Boembekemolen, Boembekstraat, Brakel: Middenloop-Zwalm: natuurgebied Boterhoek.

Zondag 22/06/2003: 9u00 kerk Striijen: Middenloop-Zwalm: natuurgebied Jan de Lichte.

Zondag 06/07/2003: 9u00 kerk Everbeek-Boven: natuurgebied Hayesbos.

Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, loep, flora, grassen-, zeggen- en russengids of determinatietabellen.

Deelnameprijs: 15 euro voor leden en 32,50 euro voor niet-leden (inclusief lidmaatschap). Over te schrijven op rekening 001-3426660-17 van Natuurpunt Zwalmvallei, p/a Langemunte 66, 9570 Lierde met vermelding "cursus Grassen, Zeggen en Russen".

De conservators krijgen de kans deze cursus gratis te volgen om zo de grassen, zeggen en russen die in de natuurgebieden voorkomen te kunnen determineren en op te nemen in de erkenningdossiers of uitbreidingdossiers van de erkende natuurgebieden.

Info : Johan Cosijn, Etikhovestraat 28/1, 9680 Maarkedal 055-30.98.10 of johan.cosijn@worldonline.be

Zie ginds komt de mestboot uit Rusland weer aan...

In de vorige Meander kon je al lezen dat men van plan was om een schip vol te laden met mest en te verscheppen naar Rusland. Dit schip heeft er ondertussen een lange reis opzitten. Het vertrok op 27 januari met 1800 ton gedroogde mest. Het lag echter een tijd geblokkeerd in Kaliningrad omdat Rusland de toegang weigerde onder meer wegens het ontbreken van een veterinaire gezondheidscertificaat. Het moest dan ook onverrichter zake terugkeren naar Vlaanderen waar het sinds eind februari in de haven van Oostende bleef liggen vooraleer weer gelost te worden. De mest wacht er nu op verdere verwerking.

Hoe het nu verder moet met de geplande uitvoer van 150.000 ton mest naar Rusland is onzeker. De Vereniging voor Varkenshouders (VEVA) maakt zich sterk dat er toch nog transporten richting Oost-Europa kunnen georganiseerd worden. Wordt dus ongetwijfeld vervolgd!

Heb je teksten voor Meander, lees dan dit

■ Maak je **tekst** zo eenvoudig mogelijk op: vermijd bijvoorbeeld meer dan 2 "returns" na elkaar en meer dan 1 spatie tussen woorden of zinnen. Indien je tekst tussen haakjes of aanhalingstekens zet, voeg dan geen spatie in tussen de haakjes of tekens en de tekst.

■ **Illustraties** tussen de tekst mogen wel, maar kunnen niet zomaar in het opmaakprogramma ingevoerd worden. Scan daarom het origineel van je illustratie afzonderlijk in met voldoende hoge resolutie (tenminste 300 dpi voor het gewenste formaat) en stuur dit liefst als tif-bestand naar Frederik Vandaele. Je mag het origineel ook naar de redactie sturen.

■ De redactie verkiest het eerste deel van **Nederlandstalige soortnamen** (planten, vogels, insecten enz.) met hoofdletter te schrijven, en de volgende delen met kleine letter: bv. Grote gele kwikstaart.

■ **Grafieken of tabellen** in Excel of Word ondergaan kwaliteitsverlies bij de druk. We kunnen ze wel in een beter geschikt programma maken als we beschikken over alle cijfergegevens. Stuur deze dus samen met uw grafiek op.

■ Kies voor uw bijdrage een **originele titel** die de nieuwsgierigheid van de lezer opwekt.

■ **Respecteer de "deadline"** voor het insturen van uw bijdrage.

■ **Foto's** worden uitsluitend gestuurd naar Frederik Vandaele, **teksten** naar elk lid van de redactie maar bij voorkeur per email naar Rik Desmet (desmet.rik@pi.be).

Uw teksten voor de Meander van juli worden verwacht ten laatste op 6 juni.

De Argonne streek in Frankrijk betekent nog steeds een overvloed aan orchideeën, roofvogels, de misthoorn van de Roerdomp, verrassende ontmoetingen met een Vos... Onder de leiding van 2 uitmuntende kenners van de streek, Rik en Norbert Desmet, kun je van 29 mei tot 1 juni dit alles intens meebelevén. Schrijf vlug in bij Rik (09/386.46.63) of Norbert (0494/65.33.91)

Wij delen in de rouw van

Danny en Lut Maddelein - Slembrouck en familie, bij het overlijden van vader André Maddelein op 2 januari 2003 te Vladsló.

Roger en Linda D'Homme - Van Wymeersch en familie, bij het overlijden van moeder Bertha D'Haeyer op 15 januari 2003 te Ronse.

Geert en Carine t'Kindt-Bauters, Ten Bosse 24, 9800 Deinze, bij het overlijden van hun vader André Bauters uit Eke, geboren 10 maart 1933, overleden op 16 januari 2003.

uw kwaliteitsfoto's in 1 uur

Koen Snauwaert

SPECTOR

Stationstraat 63 - 8790 Waregem
Tel.. 056 60 90 38 - 056 60 52 16

optiek
Van mmeslaeghe

Nederstraat 20
9700 Oudenaarde
055 31 18 01

de speciaalzaak voor
verrekijkers, telescopen,
sterrenkijkers

grote keuze, alle merken

speciale condities voor Natuurpunt-leden

Triodos Bank

*toonaangevend in ethisch bankieren
helpt meerwaarden ontwikkelen
in de samenleving*

afgevaardigde agent:

Paul Pals
Nieuwpoort 4
9660 Brakel
Tel. 055 42 56 92

**Vakantie in het
Natuurpark
Auvergne**

*bossen, meren, heuvels en
bergen
unieke flora en fauna
vier kleurrijke seizoenen*

Tel./Fax: 00 33 471 78 77 63
(Desmet, Nederlandstalig)
<http://geocities.com/natuurvakantie>

LE ROY RINASSUR BVBA

Warandestraat 17, 9810 Nazareth
Tel.. 09 385 44 60 - 09 385 61 32
email: rinassur@tiscalinet.be
verzekeringsmakelaar nr. 13839

**ALLE BELEGGINGEN
LENINGEN
VERZEKERINGEN**

**Boomkwekerij
DE BOCK LV**

Wij zijn specialisten in:

*Sierheesters, Rozen, Bamboes,
Vaste planten, Coniferen, Sierbomen,
Haagplanten, Fruitbomen.*

Pelikaanstraat 89
9700 Oudenaarde-Nederename

Tel.. 055 30 24 80 (bedr.)
Fax. 055 31 35 83

milieuvriendelijk isoleren

WARMCEL-isolatie
van gerecycleerd papier

voor daken, zolders, stijlwallen

Bernhard Decubber
Ten Bosse 78, 9800 Deinze

Tel.. 09 386 38 53 Fax. 09 380 89 11

Solid partners, flexible solutions

Naamloze vennootschap
Warandeborg 3
B-1000 Brussel
B.T.W. BE 403.199.702
H.R. Brussel nr. 76034

Office Partners

méer dan complete kantoorinrichting

**gratis catalogoog
& info folder
professioneel advies
op maat**

<http://www.officepartners.be>
e-mail: officepartners@skynet.be

Doornikstraat 8 - 9700 Oudenaarde
Tel.. 055 30 41 13 - Fax. 055 30 91 13

**TUINAANLEG
EN
ONDERHOUD**

alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen

MICHAEL BEKAERT

Ganzendam 9-9890 Vurste
Tel.. 0497 430 179

BOEKHANDEL

Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde
Tel.. 055 31 44 77
Fax. 055 30 03 45